

Regnskap 3. kvartal 2019

Innholdsfortegnelse

Hovedtall	3
Styrets beretning	5
Resultatregnskap	22
Balanse	24
Kontantstrømoppstilling	25
Endring i egenkapital	26
Noter	29
Resultater fra kvartalsregnskapene	56
Nøkkeltall fra kvartalsregnskapene	57
Egenkapitalbevis	58
Revisjonsberetning	60

Hovedtall

	Januar - September					
	2019		2018		2018	
	mill. kr	% ¹⁾	mill. kr	% ¹⁾	mill. kr	% ¹⁾
Resultatsammendrag						
Netto renteinntekter	1.991	1,61	1.759	1,50	2.403	1,53
Netto provisjons- og andre inntekter	1.711	1,38	1.634	1,40	2.177	1,39
Netto avk. på finansielle investeringer	1.185	0,96	662	0,57	757	0,48
Sum inntekter	4.886	3,95	4.055	3,46	5.337	3,40
Sum driftskostnader	2.077	1,68	1.922	1,64	2.624	1,67
Resultat før tap	2.809	2,27	2.133	1,82	2.713	1,73
Tap på utlån, garantier m.v.	198	0,16	196	0,17	263	0,17
Resultat før skatt	2.612	2,11	1.937	1,65	2.450	1,56
Skattekostnad	395	0,32	405	0,35	509	0,32
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	0	0,00	157	0,13	149	0,10
Periodens resultat	2.217	1,79	1.689	1,44	2.090	1,33
Renter hybridkapital	39		28		37	
Periodens resultat eks. renter hybridkapital	2.178		1.661		2.052	
Nøkkeltall	30.9.19		30.9.18		31.12.18	
Lønnsomhet						
Egenkapitalavkastning ²⁾	16,0 %		13,3 %		12,2 %	
Kostnadsprosent ²⁾	43 %		47 %		49 %	
Balansetall						
Brutto utlån til kunder	123.967		118.044		120.473	
Brutto utlån inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	165.380		157.825		160.317	
Innskudd fra kunder	83.641		77.529		80.615	
Innskuddsdekning ekskl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	67 %		66 %		67 %	
Innskuddsdekning inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt ²⁾	51 %		49 %		50 %	
Utlånsvekst (bto.) siste 12 mnd (inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt) ²⁾	4,8 %		7,3 %		7,8 %	
Innskuddsvekst siste 12 mnd.	7,9 %		6,1 %		5,4 %	
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	164.777		156.064		156.992	
Forvaltningskapital	166.475		159.337		160.704	
Tap og mislighold i % av brutto utlån inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt						
Tapsprosent utlån ²⁾	0,16 %		0,17 %		0,17 %	
Misligholdte eng. i % av brutto utlån ²⁾	0,26 %		0,18 %		0,19 %	
Andre tapsutsatte eng. i % av brutto utlån ²⁾	1,03 %		0,86 %		0,86 %	
Soliditet						
Kapitaldekningsprosent	18,9 %		19,2 %		18,5 %	
Kjernekapitaldekningsprosent	16,7 %		16,7 %		16,3 %	
Ren kjernekapitalprosent	15,1 %		14,9 %		14,6 %	
Kjernekapital	17.417		16.542		16.472	
Netto ansvarlig kapital	19.765		18.969		18.743	
Likviditetsdekning (LCR)	181 %		150 %		183 %	
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,4 %		7,5 %		7,4 %	
Kontor og bemanning						
Antall bankkontor	46		48		48	
Antall årsverk	1.639		1.467		1.493	

¹⁾ Beregnet i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital²⁾ Definert som alternativt resultatmål, se vedlegg til kvartalsrapporten

Egenkapitalbevis (EKB)	30.9.19	30.9.18	31.12.18	31.12.17	31.12.16	31.12.15
Egenkapitalbevisbrøk	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,0 %
Antall utstedte bevis (mill.) ²⁾	129,48	129,44	129,62	129,38	129,64	129,43
Børskurs	98,50	90,90	84,20	82,25	64,75	50,50
Børsverdi (mill. kroner)	12.754	11.780	10.914	10.679	8.407	6.556
Bokført egenkapital per EKB (inkl. utbytte) ²⁾	89,36	82,57	83,87	78,81	73,35	67,39
Resultat per EKB, majoritetsandel ²⁾	10,54	8,07	9,97	8,71	7,93	6,96
Utbytte per EKB			5,10	4,40	3,00	2,25
Pris / Resultat per EKB ²⁾	7,01	8,45	8,44	9,44	8,17	7,26
Pris / Bokført egenkapital ²⁾	1,10	1,10	1,00	1,04	0,88	0,75

²⁾ Definert som alternativt resultatmål, se vedlegg til kvartalsrapporten

Styrets beretning

(Konserntall. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt).

Tredje kvartal 2019 isolert

- Resultat før skatt 609 millioner kroner (592 millioner)
- Resultat 488 millioner kroner (480 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 10,2 prosent (11,1 prosent)
- Vekst i utlån 1,1 prosent (2,0 prosent) og nedgang i innskudd med 3,4 prosent (nedgang 3,5 prosent)
- Utlån til privatkunder økte med 1,5 prosent i kvartalet (2,4 prosent), 0,7 prosentpoeng lavere enn i andre kvartal. Utlån til næringslivet økte med 0,2 prosent (1,0 prosent) som var 0,1 prosentpoeng lavere enn i andre kvartal
- Netto resultat finansielle instrumenter 121 millioner kroner (182 millioner)
- Tap på utlån 71 millioner kroner (69 millioner), 0,17 prosent (0,18 prosent) av brutto utlån
- Resultat per egenkapitalbevis 2,30 kroner (2,32 kroner)

Per 30. september 2019

- Resultat før skatt 2.612 millioner kroner (1.937 millioner)
- Resultat 2.217 millioner kroner (1.689 millioner)
- Avkastning på egenkapital 16,0 prosent (13,3 prosent)
- Ren kjernekapitaldekning 15,1 prosent (14,9 prosent)
- Vekst i utlån 4,8 prosent (7,3 prosent) og innskudd 7,9 prosent (6,1 prosent) siste 12 måneder
- Vekst i utlån til privatmarkedet var på 5,8 prosent siste 12 måneder (10,7 prosent) og privatmarkedslån utgjør 68 prosent (68 prosent) av totale utlån
- Vekst i utlån til næringsliv var på 2,8 prosent siste 12 måneder (0,8 prosent)
- Tap på utlån og garantier 198 millioner kroner (196 millioner), 0,16 prosent (0,17 prosent) av brutto utlån
- Resultat per egenkapitalbevis 10,54 kroner (8,07). Bokført verdi per egenkapitalbevis 89,36 kroner (82,57)

Hendelser i kvartalet

Økt styringsrente

Norges Bank økte i sitt rentemøte i september styringsrenten med 0,25 prosentpoeng til 1,50 prosent. SpareBank 1 SMN besluttet på bakgrunn av dette å øke renten på boliglån med inntil 0,25 prosentpoeng.

Forsikringsfusjon

Fremtind Forsikring fikk andre september 2019 tillatelse av Finanstilsynet til å drive livsforsikringsvirksomhet gjennom sitt heleide datterselskap Fremtind Livsforsikring. Dette innebærer at de individuelle personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring og DNB Livsforsikring, samt de bedriftsbetalte personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring, overføres til Fremtind Livsforsikring. Transaksjonen vil gjennomføres første januar 2020.

FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift

FNs nye miljøinitiativ Principles for Responsible Banking ble lansert i New York 22. september 2019. Formålet med de nye prinsippene er å bidra til at finanssektoren utvikler seg i tråd med FNs bærekraftsmål og Parisavtalen. SpareBank 1 SMN er en av fem norske banker som er med på dette globale initiativet og har undertegnet prinsippene for ansvarlig bankdrift. Nærmere informasjon om prinsippene finnes i bærekraftsbiblioteket på bankens hjemmesider.

SpareBank 1 SMN er preferert samarbeidsbank for LO

LO har inngått en treårig avtale med to prefererte samarbeidsbanker: SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Østlandet. Alle SpareBank 1-bankene skal samtidig ivareta den gode relasjonen med medlemmer og fagbevegelsen.

LO er Norges største fagorganisasjon. Det er nesten en million medlemmer tilknyttet LO nasjonalt, og om lag 175 000 i bankens nedslagsfelt. Banken forventer mange flere kunder knyttet til denne avtalen, særlig i bankens eget markedsområde.

Nye kundeforhold skal etableres gjennom digital markedsføring og høy aktivitet mot LO sine medlemmer lokalt.

Grønne obligasjoner

Banken har utstedt sin første grønne seniorobligasjon i euro-markedet under bankens "green bond framework". Obligasjonen er knyttet til sertifiserte utlån i bankens næringslivsportefølje innen fiskeri, havbruk og næringseiendom.

PSD2 – nytt betalingsdirektiv for EU og EØS

Første april 2019 trådte det nye betalingsdirektivet for EU i kraft og 14. september ble det operativt og funksjonaliteten tilgjengelig for kundene. Direktivet krever at alle banker som opererer i EU og EØS gir andre godkjente aktører tilgang til kunders kontoinformasjon og betalingstjenester. Dersom kundene ønsker det og gir tillatelse til det kan disse aktørene opptre på vegne av kunden. Hensikten er blant annet økt konkurranse og innovasjon til glede for forbrukerne. SpareBank 1 SMN er godt forberedt og har åpnet for alt direktivet krever, og banken har også gitt kundene muligheten til å se og bruke kontoer som ligger i andre banker direkte i SpareBank 1 SMNs nettbank og mobilbank.

Resultat for tredje kvartal 488 millioner kroner (480 millioner)

SpareBank 1 SMN har i tredje kvartal et resultat på 488 millioner kroner (480 millioner), og en egenkapitalavkastning på 10,2 prosent (11,1 prosent). Resultatet i tredje kvartal er 195 millioner kroner lavere enn i andre kvartal 2019. Resultatet per egenkapitalbevis i tredje kvartal ble 2,30 kroner (2,32) og bokført verdi per egenkapitalbevis 89,36 kroner (82,57).

Driftsresultatet i tredje kvartal er godt og betydelig bedre enn tilsvarende periode i 2018. Sammenlignet med andre kvartal er driftsresultatet noe svakere. Dette har sammenheng med forventet resultatnedgang i noen av datterselskapene i ferieperioden samtidig som tapene har økt i tredje kvartal. I tredje kvartal var det også svakere avkastning på finansielle investeringer sammenlignet med andre kvartal, samtidig som andre kvartal inneholdt gevinst på oppskrivning av eiendom i SpareBank 1 Gruppen på 116 millioner kroner.

Netto renteinntekter i kvartalet ble 678 millioner kroner (610 millioner), og er 14 millioner bedre enn andre kvartal. Det er gjennomført en renteøkning på boliglån med virkning fra 15. august, men utlånsmarginene er

noe ned i tredje kvartal sammenlignet med andre kvartal på grunn av økt markedsrente. Økte innskuddsmarginer og vekst gjør at rentenettoen er høyere enn i andre kvartal.

Provisjonsinntektene ble redusert fra foregående kvartal med 52 millioner og ble 554 millioner kroner (486 millioner). Dette forklares med lavere inntekter i datterselskapene i ferieperioden. Inntektene er 68 millioner kroner høyere enn tilsvarende kvartal i 2018, og kommer fra betaling, regnskapstjenester og verdipapirtjenester.

Avkastning på finansielle investeringer var relativt svak i tredje kvartal og ble 35 millioner kroner (77 millioner) og med det 60 millioner kroner lavere enn i andre kvartal. Nedgangen fra andre kvartal tilskrives i hovedsak lavere avkastning på finansielle instrumenter og på obligasjoner i likviditetsporteføljen.

Resultat fra tilknyttede selskaper har en nedgang på 144 millioner kroner fra andre kvartal og ble 85 millioner kroner (105 millioner). Resultatet i tredje kvartal er påvirket av et relativt svakt forsikringsresultat i Fremtind som følge av høy skadeprosent etter flom- og skredskader. SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet i andre kvartal på 231 millioner kroner inkluderer oppskrivning av eiendom i SpareBank 1 Forsikring på 116 millioner.

Driftskostnadene er redusert med 28 millioner kroner fra andre til tredje kvartal og ble 673 millioner (616 millioner). Nedgangen fra andre kvartal skyldes i hovedsak lavere lønnskostnader i tredje kvartal knyttet til ferieavvikling.

Tapene i tredje kvartal økte med 12 millioner kroner fra andre kvartal, og ble 71 millioner kroner i kvartalet (69 millioner). På utlån til konsernets næringslivskunder var tapene i tredje kvartal 49 millioner kroner (48 millioner). På utlån til privatmarkedskunder ble tapene i tredje kvartal 22 millioner kroner (21 millioner).

Utlånsveksten i tredje kvartal 2019 var 1,1 prosent (2,0 prosent). Vekst i utlån til privatkunder i tredje kvartal 2019 var 1,5 prosent (2,4 prosent). Veksten i andre og tredje kvartal var høyere enn i første kvartal. Utlån til næringslivskunder økte med 0,2 prosent (1,0 prosent) i tredje kvartal 2019.

Innskuddene i tredje kvartal hadde en nedgang på 3,4 prosent (nedgang på 3,5 prosent) mot en vekst på 6,7 prosent i andre kvartal. Svingningene er knyttet til utbetaling av feriepengene i andre kvartal. I tredje kvartal 2019 ble innskuddene i Privatmarked redusert med 2,4 prosent (reduksjon 2,1 prosent), mot vekst på 6,3 prosent i andre kvartal. I tredje kvartal 2019 ble innskuddene i Næringsliv redusert med 4,1 prosent (reduksjon 4,6 prosent), mot vekst på 7,0 prosent i andre kvartal.

Samlet resultat i datterselskapene i tredje kvartal ble 59 millioner kroner (27 millioner). Det var positiv resultatutvikling i de fleste selskapene sammenlignet med tilsvarende periode i fjor, med størst resultatøkning i SpareBank 1 Markets. Resultatet i datterselskapene i tredje kvartal er 88 millioner kroner lavere enn i andre kvartal. Dette er i stor grad følge av lavere resultater i noen av selskapene i ferieperioden.

Ren kjernekapitaldekning per 30. september 2019 ble 15,1 prosent (14,9 prosent) og har økt med 0,1 prosentpoeng i løpet av tredje kvartal. Det var marginal vekst i risikovektet balanse i tredje kvartal med 0,2 prosent samtidig som ren kjernekapital økte med 0,8 prosent som følge av beregnet tilbakeholdt kvartalsresultat.

Regnskap hittil i år

Resultat per 30.september 2019 er 528 millioner kroner bedre enn samme periode i 2018

Resultatet før skatt per tredje kvartal 2019 ble 2.612 millioner kroner (1.937 millioner). Overskuddet er 2.217 millioner kroner (1.689 millioner) og avkastning på egenkapitalen 16,0 prosent (13,3 prosent).

Samlede driftsinntekter per 30.september 2019 utgjorde 3.702 millioner kroner (3.393 millioner). Det gir en økning på 309 millioner kroner fra året før. Av inntektsveksten kommer 190 millioner kroner fra bankdriften og 119 millioner fra bankens datterselskaper.

Resultatandelen av eierinteresser og tilknyttede selskaper var 871 millioner kroner (286 millioner) inklusiv gevinst ved etablering av Fremtind på 460 millioner kroner og 116 millioner kroner er bankens andel av oppskrivning av eiendommer i SpareBank 1 Forsikring.

Avkastning på finansielle instrumenter (inkludert utbytte) ble 313 millioner kroner (376 millioner).

Driftskostnadene ble 2.077 millioner kroner (1.922 millioner) per 30. september 2019. Av økningen på 155 millioner kroner kommer 71 millioner kroner fra bankdriften og 84 millioner fra økt aktivitet i datterselskapene.

Tap på utlån og garantier ble på 198 millioner kroner (196 millioner), i hovedsak innenfor oljerelatert virksomhet.

Veksten i utlån og innskudd fortsetter, og banken øker sin markedsandel i privatmarkedet. Samlede utlån økte med 4,8 prosent (7,3 prosent) og innskuddene med 7,9 prosent (6,1 prosent) siste 12 måneder.

Ren kjernekapitaldekning var per 30. september 2019 15,1 prosent (14,9 prosent). Målsatt ren kjernekapitaldekning er 15,0 prosent.

Resultatet per egenkapitalbevis var 10,54 kroner (8,07). Bokført verdi var 89,36 kroner (82,57) per egenkapitalbevis.

Kursen på bankens egenkapitalbevis (MING) var ved kvartalsskiftet 98,50 kroner (90,90). Det er i 2019 utbetalt et kontantutbytte på 5,10 kroner (4,40) per egenkapitalbevis for 2018.

Økte netto renteinntekter

Netto renteinntekter økte med 232 millioner kroner til 1.991 millioner (1.759 millioner) per 30. september 2019. Økningen skyldes utlåns- og innskuddsvekst til privat- og næringslivskunder, samtidig som økte markedsrenter har gitt bedre forrentning på bankens egenkapital og økte innskuddsmarginer.

Markedsrenten uttrykt ved tremåneders NIBOR har siste 12 måneder økt med omtrent 70 punkter. Selv om det i perioden er gjennomført tre generelle renteøkninger er marginene på utlån svekket med om lag 20 punkter i 2019, mens innskuddsmarginene er styrket med om lag 30 punkter. Siste renteøkning på boliglån ble gjennomført med virkning fra 15. august 2019. Norges Bank besluttet i sitt rentemøte i september å øke styringsrenten med ytterligere 25 punkter, og boliglånsrenten i SpareBank 1 SMN er varslet økt med inntil 25 punkter med virkning fra 7. november 2019.

Økte andre inntekter

Provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter per 30. september 2019 økte med 77 millioner kroner til 1.711 millioner (1.634 millioner).

Rentenetto fra lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Provisjonsinntektene for lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt utgjorde per 30. september 2019 samlet 271 millioner kroner (274 millioner). Litt svakere marginer på lånene solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt kompenseres av høyere solgt utlånsvolum.

Andre provisjonsinntekter ble 1.440 millioner kroner (1.360 millioner). Veksten på 79 millioner kroner er i hovedsak drevet av økte inntekter på regnskapstjenester og verdipapirtjenester.

Høy produktdekning hos kundene er viktig for banken. Det gir høy kundetilfredshet og en diversifisert inntektsstrøm for banken.

Provisjonsinntekter (mill. kr)	Januar - September		Endring
	2019	2018	
Betalingstjenester	167	152	16
Kredittkort	44	45	-1
Sparing og forvaltning	69	87	-18
Forsikring	136	130	6
Garantiprovisjoner	37	48	-12
Eiendomsmegling	298	298	-0
Regnskapstjenester	371	320	51
Markets	285	238	47
Øvrige provisjoner	33	42	-8
Provisjoner eks. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	1.440	1.360	79
Provisjoner fra SB1 Boligkreditt	259	263	-3
Provisjoner fra SB1 Næringskreditt	12	11	1
Sum provisjonsinntekter	1.711	1.634	77

Avkastning finansielle investeringer

Samlet avkastning på finansielle investeringer ble 300 millioner kroner (370 millioner) per 30. september 2019. Dette fordeler seg slik:

- Finansielle derivater har gitt gevinster på 92 millioner kroner (192 millioner). Dette er i all hovedsak gevinster på renteinstrumenter og tilskrives renteoppgang gjennom første halvår. Det er også gevinster på obligasjonsporteføljen, som har samlede gevinster på 22 millioner kroner (tap 81 millioner)
- Tap ved sikringsbokføring ble 1 millioner kroner (tap 5 millioner)
- Gevinst på aksjer i banken og datterselskaper var 108 millioner kroner (144 millioner). Dette er i hovedsak gevinst på aksjer i Visa (28 millioner kroner), badwill ved oppkjøpet av DeBank (30 millioner) og gevinster på aksjer i SMN Invest (49 millioner)
- Øvrige finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi inkluderer verdiendring på bankens portefølje av fastrentelån og har gitt en gevinst på 10 millioner kroner (23 millioner)
- Inntekter fra valutaforretninger på 32 millioner kroner (47 millioner) er inntekter fra valutahandel i SpareBank 1 Markets og resultat av kurssvingninger på bankens finansiering i utenlandsk valuta
- Gevinster på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets var samlet 36 millioner kroner (52 millioner)

Avkastning finansielle investeringer (mill. kr)	Januar - September		Endring
	2019	2018	
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner	22	-81	103
Gevinst/(tap) på finansielle derivater	92	192	-100
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbokføring	-1	-5	4
Gevinst/(tap) på aksjer	108	144	-35
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)	10	23	-12
Gevinst/(tap) på valuta	32	47	-14
Gevinst/(tap) på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets	36	52	-15
Netto resultat fra finansielle instrumenter	300	370	-71

Produktselskaper og andre tilknyttede selskaper

Gjennom produktselskapene får bankens kunder tilgang til et bredere produktspekter og banken mottar provisjonsinntekter. Produktselskapene gir også banken avkastning på investert kapital.

Samlet resultat i produktselskapene og andre tilknyttede selskaper ble 411 millioner kroner (286 millioner) per 30. september 2019. I tillegg har SpareBank 1 SMN en gevinst på 460 millioner kroner knyttet til etablering av Fremtind i første kvartal 2019.

SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 SMN sin eierandel i SpareBank 1 Gruppen er 19,5 prosent. SpareBank 1 Gruppen eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Forsikring, ODIN Forvaltning og SpareBank 1 Gruppen Finans.

SpareBank 1 Gruppen eier 65 prosent av skadeforsikringsselskapet Fremtind som ble etablert per første januar 2019. DNB eier resten av selskapet.

SpareBank 1 Gruppens resultat etter skatt per 30. september 2019 ble 1.515 millioner kroner (970 millioner). Et svært godt resultat er følge av oppskrivning av eiendommer i livselskapet på samlet 597 millioner kroner. For øvrig er resultat i 2019 preget av fusjonskostnader i Fremtind, økt skadeprosent og gode finansinntekter.

SpareBank 1 SMNs andel av resultatet per tredje kvartal 2019 ble 264 millioner kroner (189 millioner), hvor oppskrivninger av eiendom utgjorde 116 millioner kroner.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt er etablert av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger godt sikrede boliglån til selskapet og oppnår reduserte finansieringskostnader.

Per 30. september 2019 har banken solgt lån på samlet 39,7 milliarder kroner (37,7 milliarder) til SpareBank 1 Boligkreditt tilsvarende 35,2 prosent (35,3 prosent) av bankens samlede utlån til privatmarkedet.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt er 20,7 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet per tredje kvartal ble 26 millioner kroner (2 millioner).

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt er etablert etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt. Per 30. september 2019 er utlån på 1,7 milliarder kroner (2,1 milliarder) solgt til SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 SMN sin eierandel er 33,8 prosent av selskapet og bankens andel av resultatet per 30. september 2019 ble 15 millioner kroner (10 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av solgte lån til næringsseiendom og bankens eierandel i BN Bank. Av utlånene i SpareBank 1 Næringskreditt er 43 prosent solgt fra BN Bank.

SpareBank 1 Kredittkort

Resultatet per 30. september 2019 ble 73 millioner kroner (96 millioner). SpareBank 1 Kredittkort eies av SpareBank 1-bankene, og SpareBank 1 SMN har en eierandel på 17,3 prosent. SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet per 30. september 2019 er 13 millioner kroner (17 millioner), og andel av porteføljen er 924 millioner kroner (911 millioner).

SpareBank 1 Kredittkort håndterer kredittkortprogrammet i LOfavør. Dette forsterker det forretningsmessige forholdet mellom LO og SpareBank 1 Alliansen.

BN Bank

SpareBank 1 SMN eier 35,0 prosent av BN Bank per 30. september 2019.

Resultatet i BN Bank per 30. september 2019 ble 232 millioner kroner (212 millioner) som gir en avkastning på egenkapitalen per 30. september på 8,3 prosent (7,9 prosent). SpareBank 1 SMNs andel av resultatet i BN Bank per 30. september 2019 ble 79 millioner kroner (73 millioner).

BN Bank skal primært være en privatmarkedsbank og hovedmarkedet er Oslo og Østlandsområdet.

SpareBank 1 Betaling

SpareBank 1 Betaling er SpareBank 1-bankenes eierselskap for betalingsløsningene i Vipps. Vipps har mål om å være Nordens ledende finansteknologimiljø, og for SpareBank 1 SMN vil eierandel og tett samarbeid med Vipps være viktig for å holde på kunderelasjoner etter innføringen av PSD2. Vipps lanserer i 2019 flere tjenester som vil forenkle bankkundernes hverdag.

SpareBank 1 Betaling fikk per 30. september 2019 et underskudd på 35 millioner kroner (39 millioner) som utgjør selskapets resultatandel fra virksomheten i Vipps. SpareBank 1 SMN sin andel av underskuddet utgjør 7 millioner kroner (8 millioner). I første kvartal korrigerer selskapet det rapporterte resultatet for 2018 med 72 millioner. SpareBank 1 SMN har derfor en positiv resultatandel fra selskapet på 7 millioner kroner per 30. september (underskudd 8 millioner).

Driftskostnader

Samlede kostnader per 30. september 2019 ble 2.077 millioner (1.922 millioner), en økning på 155 millioner kroner.

I banken er kostnadene økt med 71 millioner kroner til 1.006 millioner kroner siste 12 måneder. 12 millioner kroner av veksten er kostnader ved tildeling av egenkapitalbevis til bankens ansatte. Eksklusive dette har kostnadene økt med 6,2 prosent. Veksten er knyttet til utvikling av nye kundeløsninger og økt ressursbruk for å møte regulatoriske krav. En del av denne ressursbruken er innleide ressurser som fases ut i løpet av første kvartal 2020.

Effektivisering av banken har gitt lavere bemanning, reduserte kostnadsvekst og økt effektivitet. Siden 2014 er antall årsverk i morbanken redusert med 120 til 610 årsverk ved utgangen av tredje kvartal 2019. Endret kundeadferd og nye digitale løsninger vil bidra til fortsatt effektivisering.

Samlede kostnader i datterselskapene var 1.071 millioner kroner (987 millioner) og har økt med 84 millioner siste 12 måneder tilsvarende 8,5 prosent. Økningen er størst i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN og SpareBank 1 Markets og skyldes økt aktivitet som også har gitt resultatforbedring. I tillegg er DeBank datterselskap av SpareBank 1 SMN fra 2019.

Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 43 prosent (47 prosent), i morbanken 29 prosent (31 prosent).

Skjerpede kostnadsmål for konsernet er under utvikling og blir kommunisert ved fremleggelse av resultatet for fjerde kvartal 2019.

Stabile tap og lavt mislighold

Per 30. september 2019 ble netto tap på utlån 198 millioner kroner (196 millioner). Netto tap på utlån utgjør 0,16 prosent av totale utlån (0,17 prosent).

På utlån til konsernets næringslivskunder var det tapsført 150 millioner kroner (159 millioner) per 30. september 2019, i all hovedsak knyttet til utlån til oljerelatert virksomhet.

På utlån til privatmarkedskunder ble tapene per 30. september 2019 48 millioner kroner (37 millioner).

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier per 30. september 2019 utgjør 1.065 millioner kroner (1.020 millioner).

Samlede problemlån (misligholdte og tapsutsatte) utgjør 2.123 millioner kroner (1.649 millioner) tilsvarende 1,28 prosent (1,04 prosent) av brutto utlån, inklusive lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Alle lån klassifisert i trinn 3 i forventet taps-modellen er definert som problemlån.

Mislighold over 90 dager var 424 millioner kroner (284 millioner). I prosent av brutto utlån er samlet mislighold 0,26 prosent (0,18 prosent). Økningen er i all vesentlighet i privatmarkedsporteføljen.

Andre tapsutsatte engasjement utgjør 1.700 millioner kroner (1.365 millioner). Av brutto utlån utgjør totale andre tapsutsatte engasjement 1,03 prosent (0,86 prosent). Økningen skyldes i hovedsak et fåtall engasjementer innenfor offshoreporteføljen.

Det er god kredittkvalitet i utlånsporteføljen. En svært stor andel av årets tap på utlån er knyttet til oljerelatert virksomhet.

Forvaltningskapital på 166 milliarder

Bankens forvaltningskapital per 30. september 2019 var 166 milliarder kroner (159 milliarder) og har økt med 7 milliarder tilsvarende 5,0 prosent det siste året. Forvaltningskapitalen har økt i hovedsak som følge av høyere utlånsvolum.

Per 30. september 2019 er utlån på til sammen 41 milliarder kroner (40 milliarder) solgt fra SpareBank 1 SMN til SpareBank 1 Boligkreditt og til SpareBank 1 Næringskreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse. Kommentarene som omhandler vekst i utlån inkluderer utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

God men avtagende vekst i utlån til bolig

Totale utlån har økt med 7,6 milliarder kroner (10,7 milliarder), tilsvarende 4,8 prosent (7,3 prosent) siste 12 måneder og var 165,4 milliarder (157,8 milliarder) per 30. september 2019.

- Utlån til personkunder økte siste 12 måneder med 6,1 milliarder kroner (10,3 milliarder) til 112,8 milliarder (106,6 milliarder). Vekst på 5,8 prosent (10,7 prosent)
- Utlån til bedriftskunder økte siste 12 måneder med 1,4 milliarder kroner (0,4 milliarder) til 52,6 milliarder (51,2 milliarder). Vekst på 2,8 prosent (0,8 prosent)
- Utlån til personkunder utgjorde 68 prosent (68 prosent) av totale utlån til kunder per 30. september 2019

Nye utlån til bedriftskunder er i hovedsak mindre bedrifter og er prioritert utfra kapitalbegrensninger og lønnsomhetshensyn.

(Fordelt i henhold til sektor – se note 5)

God vekst i innskudd

Innskudd fra kunder økte siste 12 måneder med 6,1 milliarder kroner (4,4 milliarder) til 83,6 milliarder (77,5 milliarder). Dette tilsvarer en vekst på 7,9 prosent (6,1 prosent).

- Innskudd fra personkunder økte med 1,7 milliarder kroner (2,1 milliarder) til 35,3 milliarder (33,6 milliarder), tilsvarende 5,1 prosent (6,8 prosent)
- Innskudd fra bedriftskunder økte med 4,4 milliarder kroner (2,3 milliarder) til 48,3 milliarder (43,9 milliarder), tilsvarende 10,0 prosent (5,6 prosent)
- Innskuddsdekningen i SpareBank 1 SMN var 67 prosent (66 prosent) eksklusiv SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Innskuddsdekningen inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt var 51 prosent (49 prosent)

(Fordelt i henhold til sektor – se note 9).

Investeringsprodukter

Samlet kundeportefølje av investeringsprodukter ført utenfor bankens balanse var 11,0 milliarder kroner (10,8 milliarder) per 30. september 2019. Økningen på 0,2 milliarder kroner er et resultat av godt salg og verdiøkninger på aksjefond.

Investeringsprodukter, kundeporteføljer (mill. kr)	Januar - September		
	2019	2018	Endring
Aksjefond	6.855	6.291	564
Spareforsikring	742	785	-43
Aktiv forvaltning	3.417	3.724	-307
Totalt	11.013	10.800	213

Forsikring

Bankens forsikringsportefølje er økt med 8,5 prosent siste 12 måneder. Det har vært tilfredsstillende vekst både på skadeforsikring og tjenestepensjon.

Forsikring, premievolum (mill. kr)	Januar - September		Endring
	2019	2018	
Skadeforsikring	868	805	63
Personforsikring	367	348	19
Tjenestepensjon	307	268	39
Totalt	1.542	1.421	121

Privatmarked

Totale utlån i privatmarkedet er 117 milliarder kroner (111 milliarder) og totale innskudd 42 milliarder kroner (40 milliarder) per 30. september 2019. Dette er utlån til og innskudd fra lønnstakere, landbrukskunder og enkeltpersonsforetak i morbanken.

I privatmarkedet ble samlede driftsinntekter 1.612 millioner kroner (1.490 millioner) per 30. september 2019. Netto renteinntekter utgjorde 1.015 millioner kroner (900 millioner) og provisjonsinntektene 597 millioner (590 millioner). Inntektene har økt i hovedsak som følge av økte utlån og økte marginer på innskudd. Samlede inntekter økte med 122 millioner kroner. Avkastning på anvendt kapital i privatmarkedssegmentet ble 13,7 prosent (13,1 prosent). Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlånsmarginen per 30. september 2019 har vært 1,53 prosent (1,68 prosent), mens innskuddsmarginen ble 0,57 prosent (0,23 prosent) målt mot tremåneders NIBOR. Markedsrenten uttrykt ved tremåneders NIBOR har økt i 2019.

Utlåns- og innskuddsvekst i privatmarkedet siste 12 måneder ble henholdsvis 5,1 prosent (10,4 prosent) og 4,5 prosent (7,9 prosent).

Det er gjennomgående lav direkte risiko i utlån til privatkunder, og dette reflekteres i fortsatt lave tap. Låneporteføljen er sikret med pant i boligeiendom.

Bankens distribusjonsmodell for privatmarkedet skal sikre økt salgskraft og kostnadseffektivisering. Salget skal øke i alle kanaler med sterk vekt på økt andel digitalt salg. Privatmarked innførte i 2018 et nytt CRM-system. Iver har effektivisert og forbedret kundeopplevelsen og styrket samspillet mellom analog og digital betjening. Banken skal opprettholde en sterk fysisk tilstedeværelse og samtidig fortsette kostnadseffektiviseringen.

Næringsliv

Totale utlån til næringslivskunder er 41 milliarder kroner (40 milliarder) og totale innskudd 41 milliarder (37 milliarder) per 30. september 2019. Dette er en diversifisert portefølje med utlån til og innskudd fra næringslivskunder i Trøndelag og Møre og Romsdal.

Driftsinntektene ble 1.021 millioner kroner (993 millioner) per 30. september 2019. Netto renteinntekter ble 864 millioner kroner (827 millioner) og provisjonsinntektene og avkastning på finansielle investeringer 157 millioner (165 millioner).

Samlede tap i næringslivssegmentet er redusert og var 140 millioner kroner (153 millioner) per 30. september 2019. Tapene er i all vesentlighet knyttet til utfordringene innen oljerelatert virksomhet.

Avkastning på anvendt kapital for næringslivssegmentet har vært 11,8 prosent (10,8 prosent) per 30. september 2019. Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlåns- og innskuddsmargin ble henholdsvis 2,58 prosent (2,69 prosent) og 0,04 prosent (minus 0,05 prosent) per tredje kvartal 2019.

Utlånene ble økt med 2,0 prosent (vekst 2,3 prosent) og innskuddene økte med 9,0 prosent (2,4 prosent) siste 12 måneder.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens datterselskaper per 30. september 2019 ble 285,2 millioner kroner (225,2 millioner) før skatt.

Resultat før skatt (mill. kr)	Januar - September		Endring
	2019	2018	
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	7,6	6,4	1,2
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	115,1	106,9	8,3
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	81,3	56,8	24,5
SpareBank 1 Markets	39,2	20,8	18,4
SpareBank 1 SMN Invest	44,0	27,6	16,4
DeBank	-13,5	-	-13,5
Andre selskaper	11,5	6,8	4,7
Sum	285,2	225,2	60,0

EiendomsMegler 1 Midt-Norge er markedsleder i Trøndelag og Møre og Romsdal med ambisjon om fortsatt å styrke markedsandelen. EiendomsMegler 1 Midt-Norge sitt resultat før skatt per 30. september 2019 ble 31,3 millioner kroner (33,6 millioner). Antall solgte boligenheter per 30. september 2019 var 5.153 mot 5.260 i samme periode 2018.

Selskapet etablerte i 2016 BN Bolig i samarbeid med BN Bank, hvor EiendomsMegler 1 Midt-Norge og BN Bank eier 50 prosent hver. Resultatet i BN Bolig er et underskudd på 23,7 millioner kroner (underskudd 20,5 millioner). Selskapets resultater har ikke vært i tråd med forventningene, og det vil bli gjennomført tiltak i fjerde kvartal.

EiendomsMegler 1 Midt-Norge konsoliderer hele resultatet fra BN Bolig som datterselskap, og samlet resultat før skatt for EiendomsMegler 1 Midt-Norge inklusive BN Bolig var 7,6 millioner kroner (6,4 millioner).

SpareBank 1 Finans Midt-Norge hadde et resultat før skatt på 115,1 millioner kroner per tredje kvartal 2019 (106,9 millioner), og har positiv resultatutvikling som følge av god inntektsvekst og moderat kostnadsvekst. Selskapets forretningsområder er hovedsakelig leasing til SMB-markedet og billån til privatkunder. Selskapet har leasing- og billånsavtaler for til sammen 7,5 milliarder kroner (7,5 milliarder), der leasingavtalene utgjør 3,3 milliarder kroner (3,3 milliarder) og billån 4,0 milliarder kroner (4,0 milliarder). Selskapet tilbyr også forbrukslån, og denne porteføljen var ved kvartalsskiftet 250 millioner kroner (250 millioner).

Det har vært god vekst og spesielt på billån hvor veksten siste 12 måneder har vært 25 prosent (21 prosent). SamSpar-bankene i SpareBank 1 hadde per 30. september 2019 en eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge på 27,9 prosent og Sparebanken Sogn og Fjordane en eierandel på 7,5 prosent. SpareBank 1 SMN eier 61,2 prosent av aksjene i SpareBank 1 Finans Midt-Norge.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN oppnådde per 30. september 2019 et overskudd før skatt på 81,3 millioner kroner (56,8 millioner). Selskapet har i 2019 gjennomført flere oppkjøp av virksomheter i Trøndelag og Møre og Romsdal. Selskapet har med dette passert 500 ansatte, har 11.000 kunder og er representert på 41 kontorer. Dette har bidratt til resultatforbedring og betydelig økning i både inntekter og kostnader.

Selskapet retter seg mot mindre bedrifter med gode teknologiske løsninger og et bredt tjenestespekter.

SpareBank 1 SMN Invest investerer i aksjer, hovedsakelig i regionale virksomheter. Selskapet hadde et resultat før skatt per 30. september 2019 på 44,0 millioner kroner (27,6 millioner).

Selskapet har aksjer til en verdi av 440 millioner kroner (587 millioner) per 30. september 2019.

Verdiendringer og realisering av tap eller gevinster i selskapets aksjebeholdning utgjør 51,7 millioner kroner av selskapet netto totale inntekter.

SpareBank 1 Markets er datterselskap av SpareBank 1 SMN med eierandel på 66,7 prosent. Øvrige eiere er SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SR Bank, SpareBank 1 Østlandet og SamSpar-bankene. SpareBank 1 Markets har hovedkontor i Oslo og avdelinger i Trondheim, Ålesund og Stavanger. Det er 147 ansatte i selskapet.

SpareBank 1 Markets eier SpareBank 1 Kapitalforvaltning 100 prosent. Selskapet er sentralt i SpareBank 1 Markets sin satsing på kapitalforvaltning med en samlet forvaltningskapital på 17 milliarder kroner. Selskapet har 17 ansatte.

SpareBank 1 Markets' konsernresultat før skatt per 30. september 2019 ble 39,2 millioner kroner (20,8 millioner). Det har vært sterk vekst i inntekter fra emisjoner av egenkapital og obligasjoner, høyere inntekter fra valuta- og rentederivater, og noe lavere inntekter innenfor aksje- og obligasjonsmegling per 30. september.

I SpareBank 1 SMN sitt markedsområde er SpareBank 1 Markets det ledende kapitalmarkedsmiljøet. SpareBank 1 Markets har hovedfokus på kunder hvor konsernet selv har en sterk konkurranseposisjon alene eller i samspill med eierbankene.

DeBank

SpareBank 1 SMN kjøpte i første kvartal 2019 100 prosent av aksjene i DeBank. DeBank er en rendyrket bank for små- og mellomstore bedrifter som spesialiserer seg på fordringsfinansiering. DeBank har hovedkontor i Trondheim og 19 ansatte. Per 30. september 2019 har selskapet en utlånskapital på 105 millioner kroner, sum driftsinntekter på 14,7 millioner kroner og resultat før skatt på minus 10,1 millioner kroner. Selskapet har planer for å gå i pluss i løpet av en toårsperiode. DeBank vil drives som et datterselskap i SpareBank 1 SMN. SpareBank 1 SMN øker satsingen på små og mellomstore bedrifter og vil gjennom dette oppkjøpet styrke sitt tilbud innen fordringsfinansiering.

Tilfredsstillende finansiering og god likviditet

Banken følger en konservativ likviditetsstrategi som legger vekt på å ha likviditetsreserver som sikrer banken overlevelse i tolv måneder med ordinær drift og uten behov for ny ekstern finansiering.

Banken har likviditetsreserver på 27 milliarder kroner og er finansiert i 25 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Myndighetene stiller krav til at alle kredittinstitusjoner skal ha tilstrekkelige likviditetsbuffer til å tåle perioder med begrenset tilgang på markedsfinansiering. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankenes likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon.

LCR er beregnet til 181 prosent per 30. september 2019 (150 prosent). Kravet er 100 prosent.

Konsernets innskuddsdekning per 30. september 2019 inklusive SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt var 51 prosent (49 prosent).

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og -produkter. Andelen av bankens samlede pengemarkedsfinansiering med over ett års løpetid var 89 prosent (84 prosent) per 30. september 2019.

SpareBank 1 Boligkreditt er bankens viktigste finansieringskilde og lån på samlet 40 milliarder kroner (38 milliarder) er solgt per 30. september 2019.

Rating

Bankens rating hos Moody's og Fitch Ratings er henholdsvis A1 (outlook stable) og A- (outlook stable). Moody's endret i mai 2019 utsiktene for SpareBank 1 SMN og andre norske banker fra «negative» til «stable» outlook.

Soliditet

Per 31. desember 2018 økte motsyklisk buffer fra 1,5 prosent til 2,0 prosent slik at krav til ren kjernekapital økte til 12,0 prosent, inkludert kombinerte bufferkrav. Inklusive et pilar 2-krav på 1,9 prosent er det samlede myndighetskrav 13,9 prosent. Påslaget er hovedsakelig knyttet til eierrisiko, markedsrisiko og konsentrasjonsrisiko på kreditt. Dette tillegget er gjenstand for vurdering fra Finanstilsynet hvert andre år. SpareBank 1 SMN har mål om en ledelsesbuffer på om lag 1 prosent over samlede pilar 1 samt pilar 2-krav til å kunne absorbere svingninger i risikovektet balanse samt svingninger i konsernets resultat. På bakgrunn av dette er konsernets kapitalmål på 15 prosent. Motsyklisk buffer vil bli økt med 0,5 prosent til 2,5 prosent med virkning fra 31. desember 2019.

Ren kjernekapitaldekning per 30. september 2019 ble 15,1 prosent mot 14,6 prosent ved årsskiftet og i tråd med målsatt nivå. Myndighetskravet til ren kjernekapitaldekning er 13,9 prosent.

Ren kjernekapitaldekning har økt med 0,5 prosentpoeng i 2019. Risikoveid balanse (beregningsgrunnlaget) har økt med 3,3 prosent per 30. september som følge av vekst i utlån i morbanken og i BN Bank. Ren kjernekapital har økt med 7,0 prosent per 30. september som følge av et godt resultat og mottatt utbytte fra SpareBank 1 Gruppen i andre kvartal. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) er 7,4 prosent (7,5 prosent) viser at banken er meget solid. Banken vil fortsatt arbeide med kapitaleffektivisering for å styrke lønnsomhet og soliditet.

Finansdepartementet sendte den 25. juni 2019 ut et høringsnotat om tiltak for å motvirke effektene av bortfall av Basel I-gulvet og innføring av SMB-rabatten. For SpareBank 1 SMN vil forslaget medføre at systemrisikobufferen øker med 1,5 prosent med virkning fra 31. desember 2019. Videre foreslås gjennomsnittlig risikovekt for IRB-engasjementer med pantesikkerhet i boligeiendom på minimum 20 prosent, samt næringseiendom på minimum 35 prosent. Dette vil ikke ha effekt for beregningsgrunnlaget til SpareBank 1 SMN.

Bortfall av Basel I-gulvet vil styrke ren kjernekapitaldekning med om lag 2 prosentpoeng. I tillegg kommer en positiv effekt av SMB-rabatten på om lag 0,3 prosentpoeng.

Bankens egenkapitalbevis (MING)

Bokført verdi per egenkapitalbevis per 30. september 2019 var 89,36 kroner (82,57), og resultatet per egenkapitalbevis ble 10,54 kroner (8,07).

Pris/Inntjening var 7,01 (8,45) og pris/bok 1,10 (1,10).

Kursen ved kvartalsskiftet var 98,50 kroner og det er i 2019 utbetalt 5,10 kroner i utbytte per egenkapitalbevis for 2018.

Risikoforhold

Konsernets problemlån preges av utfordringene knyttet til offshorenæringen. Lån til oljerelatert virksomhet utgjør per 30. september 2019 2,8 prosent av konsernets samlede utlån. Kredittkvaliteten i bankens øvrige utlånsportefølje er tilfredsstillende. Det har ikke vært smitteeffekter fra oljerelatert virksomhet til andre bransjer, og det foreligger ingen øvrige vesentlige konsentrasjoner i misligholdte og tapsutsatte engasjement.

Den internasjonale veksten avtok noe gjennom 2018, delvis som følge av usikkerhet knyttet til handelskonflikter samt Brexit. I 2019 har veksten hos Norges handelspartnere vært svak, og vekstforventningene er justert noe ned. Det er betydelig usikkerhet om utviklingen internasjonalt. Norsk økonomi har hatt drahjelp av internasjonal oppgang, bedret oljepris samt økte oljeinvesteringer. Den norske kronen er på et relativt svakt nivå, noe som er positivt for norsk eksportnæring. Det forventes at kronen vil holde seg svak også fremover. Reallønnsveksten forventes å øke noe i 2019. Kombinert med et fortsatt lavt rentenivå vurderer banken at tapsrisiko i bankens privatmarkedsportefølje vil være lav. Arbeidsledigheten er redusert i bankens markedsområde og banken legger til grunn at nivået vil være relativt moderat også fremover.

Kredittveksten blant norske husholdninger er fortsatt høyere enn lønnsveksten, men veksten er redusert gjennom 2018 og hittil i 2019. Renteøkninger vil kunne påvirke boligprisene negativt, og det vil sannsynligvis virke dempende på kredittetterspørselen. En situasjon med fallende boligpriser og forventningen om høyere renter vil sannsynligvis føre til økt sparerate i norske husholdninger, noe som vil kunne gi redusert omsetning for deler av norsk næringsliv.

Bankens resultater påvirkes direkte og indirekte av svingningene i verdipapirmarkedene og særlig verdsettelse av basisswapper bidrar til volatilitet. Den indirekte effekten skyldes i all hovedsak bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen hvor både forsikringsvirksomheten og fondsforvaltningsaktivitetene påvirkes av svingningene.

Banken er også eksponert for risiko knyttet til tilgang på ekstern finansiering. Dette reflekteres i bankens konservative likviditetsstrategi (se avsnitt foran om finansiering og likviditet).

Styrket innsats for å bekjempe hvitvasking

Myndighetene krever at bankene forsterker innsatsen mot hvitvasking og terrorfinansiering, blant annet uttrykt i ny hvitvaskingslov som trådte i kraft i oktober 2018. SpareBank 1 SMN har styrket dette arbeidet gjennom tydeligere organisering og økt ressursbruk.

I overkant av 50 medarbeidere er for tiden dedikert til oppgaver knyttet til bankens arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering. En av oppgavene er oppdatering av legitimasjon og kundeinformasjon i hele kundeporteføljen i henhold til krav om løpende oppfølging av kundeforhold. Arbeidet er forebyggende, og gir kunden styrket vern mot kriminelle handlinger som hvitvasking, terrorfinansiering, svindel og ID-tyveri.

SpareBank 1 SMN har nulltoleranse for hvitvasking og terrorfinansiering. Banken har tilfredsstillende styring og kontroll innenfor hvitvaskingsområdet, noe som er essensielt for å redusere risikoen for at banken utnyttes til hvitvasking og å avdekke tilfeller av forsøk på hvitvasking eller terrorfinansiering.

Forsikringsfusjon

Fusjonen mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og DNB Forsikring AS ble gjennomført med regnskapsmessig virkning fra første januar 2019 med SpareBank 1 Skadeforsikring som overtagende selskap. SpareBank 1 Gruppen AS har en eierandel på 65 prosent og DNB ASA 35 prosent i Fremtind Forsikring AS. Det vises til vårt regnskap for første kvartal 2019 for de regnskapsmessige og likviditetsmessige konsekvenser av denne transaksjonen.

Fremtind Forsikring AS fikk andre september 2019 tillatelse av Finanstilsynet til å drive livsforsikringsvirksomhet gjennom sitt heleide datterselskap Fremtind Livsforsikring AS. Dette innebærer at de individuelle personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring og DNB Livsforsikring, samt de bedriftsbetalte personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring, overføres til Fremtind Livsforsikring.

Fisjonen vil bli gjennomført med regnskapsmessige virkning per første januar 2020.

Det er lagt til en grunn en samlet verdi av personrisikoområdet på ca. 6,25 mrd. kroner. Fisjonen vil medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå. Majoriteten (SpareBank 1-bankene og LO) sin andel av denne økningen er ca. 1,7 milliarder kroner. SpareBank 1 SMN sin andel av denne økningen (19,5 prosent) utgjør ca. 332 millioner kroner og vil inntektsføres i første kvartal 2020.

SpareBank 1 Gruppen AS vil få en skattefri gevinst på ca. 950 millioner kroner som følge av denne transaksjonen. SpareBank 1 Gruppen AS sitt utbyttegrunnlag øker tilsvarende denne gevinsten. SpareBank 1 SMN sin andel av et eventuelt utbytte på ca. 950 millioner kroner (19,5 prosent), utgjør 185 millioner kroner.

DNB har en opsjon på å kjøpe seg opp fra 35 prosent til 40 prosent i Fremtind Forsikring AS innen 31. mars 2020. Hvis DNB utøver opsjonen vil SpareBank 1 Gruppen AS få en gevinst på ca. 850 millioner kroner. SpareBank 1 Gruppen AS sitt utbyttegrunnlag øker tilsvarende denne gevinsten. Et eventuelt ekstraordinært eller ordinært utbytte fra SpareBank 1 Gruppen AS vil være betinget av kapitalsituasjonen, beslutninger i selskapets styrende organer og regelverket for ekstraordinært utbytte fra finansforetak på det aktuelle tidspunkt.

Utøvelse av opsjonen vil også medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå. Majoriteten (SpareBank 1- bankene og LO) sin andel av den økningen vil være ca. 570 millioner kroner. SpareBank 1 SMN sin andel av denne økningen (19,5 prosent) utgjør ca. 111 mill kroner og vil eventuelt inntektsføres i løpet av 2020.

Utsikter

Resultatet per 30. september 2019 ble ekstraordinært godt etter gevinster ved etablering av Fremtind Forsikring og oppskrivning av eiendom i SpareBank 1 Forsikring. Resultatet er også godt eksklusive disse gevinstene med en avkastning på egenkapitalen omtrent på målsatt nivå.

Styret er tilfreds med den underliggende driften i konsernet i tredje kvartal, selv om resultatet i tredje kvartal som følge av lavere avkastning på finansielle instrumenter var noe lavere enn i andre kvartal.

Bankens gode resultat gjenspeiler at det også går godt i Midt-Norge. Ifølge Norges Banks regionale nettverk per mai 2019 øker aktiviteten i næringslivet i regionen. I Trøndelag melder bedriftene i nettverket om en veksttakt på 2,5 prosent i mai, opp fra 1,9 prosent forrige kvartal. I Møre og Romsdal øker veksten til 1,4 prosent, opp fra 1,3 prosent forrige kvartal, men på samme nivå som i fjor. Aktiviteten øker mest innen oljeleverandørindustrien, tjenesteyting samt bygg og anlegg.

SpareBank 1 SMN har en aktiv rolle i utviklingen av felles løsninger og selskaper i den norske banknæringen. En viktig strategi for SpareBank 1 SMN har vært å utvikle en diversifisert forretningsmodell gjennom et bredt tjenestetilbud. Dette gir høy produktdekning som bidrar til kundetilfredshet og robust inntjening. Dette vil fortsette.

Den økende markedsrenten bidrar til en bedret egenkapitalavkastning gjennom reprising av kunderenter og økende forrentning på konsernets egenkapital.

Banken legger stor vekt på å opprettholde posisjonen som markedsleder i sine markedsområder, og planlegger for utlånsvekst til personkunder over markedsveksten. Avtalen med LO vil bidra til å styrke bankens markedsposisjon.

Banken styrker posisjonen som den ledende banken for små bedrifter gjennom et bredt produktspekter, gode digitale løsninger og kompetente rådgivere. Gjennom integrasjonen av DeBank utvides produktspekteret overfor bedriftene innenfor fordringsfinansiering. Utlånsveksten til næringslivskunder er primært på små og mellomstore bedrifter. Dette forventes å fortsette.

Strategien med å være en digital bank med personlig og lokal signatur står uendret. Det er fortsatt et potensial for effektivisering i konsernet gjennom forenkling og automatisering. Banken er godt forberedt på innføringen av PSD2 fra 15. september 2019.

Ren kjernekapitaldekning er økt til 15,1 prosent, og er som målsatt. Uvektet kapitaldekning på 7,5 prosent viser at banken er meget solid. Banken vil fortsatt arbeide med kapitaleffektivisering for å styrke lønnsomhet og soliditet. Innføring av endrede kapitalkravsregler fra årsskiftet vil gi høyere rapportert kapitaldekning, og kapitalmål vil bli justert i henhold til dette.

Styret forventer at 2019 blir et godt år for SpareBank 1 SMN hvor minimum 50 prosent av resultatet utbetales som utbytte til investorer og samfunnet.

Trondheim, 29. oktober 2019
Styret i SpareBank 1 SMN

Kjell Bjordal
Styrets leder

Bård Benum
Nestleder

Christian Stav

Mette Kamsvåg

Morten Loktu

Janne Thyø Thomsen

Tonje Eskeland Foss

Inge Lindseth
Ansatterrepresentant

Christina Straub
Ansatterrepresentant

Jan-Frode Janson
Konsernsjef

Resultatregnskap

Morbank						Konsern					
		Januar - September						Januar - September			
2018	3.kv.18	3.kv.19	2018	2019	(mill. kr)	Note	2019	2018	3.kv.19	3.kv.18	2018
3.335	841	964	2.452	2.742	Renteinntekter effektiv rentes metode		3.031	2.688	1.063	922	3.660
401	103	127	290	363	Andre renteinntekter		361	287	126	102	398
1.640	410	506	1.205	1.384	Rentekostnader		1.401	1.217	512	414	1.655
2.097	534	586	1.536	1.721	Netto renteinntekter	10	1.991	1.759	678	610	2.403
1.102	272	296	823	834	Provisjonsinntekter		1.066	1.044	374	344	1.387
92	24	29	70	73	Provisjonskostnader		146	126	55	45	168
32	6	7	23	20	Andre driftsinntekter		791	716	235	186	958
1.042	253	274	776	781	Netto provisjons- og andre inntekter		1.711	1.634	554	486	2.177
516	18	1	514	813	Utbytte		14	6	1	0	8
-	-	-	-	-	Netto resultat fra eierinteresser	3	871	286	85	105	416
152	35	3	204	98	Netto resultat fra finansielle instrumenter	3	300	370	35	77	334
668	53	4	718	912	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser		1.185	662	121	182	757
3.807	841	864	3.030	3.414	Sum inntekter		4.886	4.055	1.353	1.277	5.337
577	143	149	448	463	Personalkostnader		1.288	1.193	404	376	1.584
685	160	191	487	543	Andre driftskostnader		789	729	269	240	1.040
1.262	303	340	935	1.006	Sum driftskostnader	11	2.077	1.922	673	616	2.624
2.546	538	524	2.095	2.408	Resultat før tap		2.809	2.133	680	661	2.713
229	60	59	172	163	Tap på utlån, garantier m.v.	6,7	198	196	71	69	263
2.316	478	465	1.923	2.245	Resultat før skatt	3	2.612	1.937	609	592	2.450
456	113	117	354	352	Skattekostnad		395	405	121	119	509
62	-	-	80	-	Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	2,3	0	157	-0	6	149
1.922	365	349	1.649	1.893	Periodens resultat		2.217	1.689	488	480	2.090
36	7	9	27	37	Hybridkapitaleiernes andel av periodens resultat		39	28	10	7	37
1.207	229	217	1.038	1.187	Egenkapitalbeviserens andel av periodens resultat		1.365	1.044	299	301	1.291
680	129	122	585	669	Grunnfondskapitalens andel av periodens resultat		769	588	168	170	727
					Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens resultat		44	29	11	2	34
1.922	365	349	1.649	1.893	Periodens resultat		2.217	1.689	488	480	2.090
					Resultat/Utvannet resultat per egenkapitalbevis	17	10,54	8,07	2,30	2,32	9,97

Utvidet resultatregnskap

Morbank					Konsern					
Januar - September					Januar - September					
2018	3.kv.18	3.kv.19	2018	2019	(mill. kr)	2019	2018	3.kv.19	3.kv.18	2018
1.922	365	349	1.649	1.893	Periodens resultat	2.217	1.689	488	480	2.090
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat										
18	-	-	-	-	- Aktuarielle gevinster og tap pensjoner	-	-3	-	-	18
-6	-	-	-	-	- Skatt på estimatavvik pensjon	-	1	-	-	-6
-	-	-	-	-	- Andre inntekter og kostnader tilknyttede og felleskontrollerte foretak	3	1	1	0	1
12	-	-	-	-	Sum	3	-1	1	0	13
Poster som vil bli reklassifisert til resultat										
-	-7	-	-	-	- Endring i virkelig verdi for investeringer over totalresultat	-	-	-	-7	-
-2	-0	-2	-2	-2	- Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-2	-2	-2	-0	-2
-	-	-	-	-	- Andre inntekter og kostnader tilknyttede og felleskontrollerte foretak	-14	-13	-5	-3	-38
-	-	-	-	-	- Skatt	-	-	-	0	-
-2	-7	-2	-2	-2	Sum	-16	-15	-6	-9	-40
11	-7	-2	-2	-2	Sum andre inntekter og kostnader	-13	-16	-6	-9	-27
1.933	358	347	1.648	1.891	Totalresultat	2.204	1.673	482	471	2.063
36	7	9	27	37	Hybrikapitaleiernes andel av periodens totalresultat	39	28	10	7	37
1.213	225	216	1.037	1.185	Egenkapitalbeviseiernes andel av periodens totalresultat	1.356	1.034	295	295	1.274
684	127	122	584	668	Grunnfondskapitalens andel av periodens totalresultat	764	583	166	166	718
					Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens totalresultat	44	28	11	2	34
1.933	358	347	1.648	1.891	Totalresultat	2.204	1.673	482	471	2.063

Balanse

Morbank			Note	Konsern		
31.12.18	30.9.18	30.9.19 (mill. kr)		30.9.19	30.9.18	31.12.18
883	1.129	1.279		1.279	1.129	883
11.178	12.821	11.267		4.432	6.828	5.074
112.659	110.225	115.027	5	123.037	117.153	119.728
20.428	19.801	21.205	15	21.125	19.721	20.348
3.914	2.666	3.917	15	4.052	2.686	4.119
391	355	360	15	2.386	2.662	1.873
4.309	4.160	4.560		6.487	5.865	6.098
2.610	2.619	2.752		-	-	-
82	82	82	2	41	44	43
533	538	515		876	849	851
733	1.026	1.444	12	2.760	2.401	1.687
157.720	155.421	162.409	Eiendeler	166.475	159.337	160.704
8.546	8.854	7.862		8.942	10.106	9.214
81.448	78.317	84.822	9	83.641	77.529	80.615
44.269	44.113	44.889	14	44.889	44.113	44.269
2.933	2.930	3.256	15	3.505	3.005	2.982
1.892	2.155	2.144	13	3.339	3.264	2.670
-	-	-	2	0	0	1
2.224	2.625	2.207	14	2.254	2.668	2.268
141.311	138.994	145.181	Sum gjeld	146.571	140.687	142.018
2.597	2.597	2.597		2.597	2.597	2.597
-0	-0	-0		-7	-5	-4
895	895	895		895	895	895
5.602	5.079	5.602		5.581	5.075	5.594
661	-	-		-	-	661
373	-	-		-	-	373
5.126	4.831	5.126		5.126	4.831	5.126
155	126	155		155	126	155
-	-19	-3		1.544	1.509	1.608
1.000	1.268	963		1.004	1.310	1.043
-	1.649	1.893		2.217	1.689	-
				792	623	637
16.409	16.428	17.228	Sum egenkapital	19.904	18.650	18.686
157.720	155.421	162.409	Gjeld og egenkapital	166.475	159.337	160.704

Kontantstrømoppstilling

Morbank				Konsern		
Januar - September				Januar - September		
2018	2018	2019	(mill. kr)	2019	2018	2018
1.922	1.649	1.893	Resultat etter skatt	2.217	1.689	2.090
66	47	83	+ Av- og nedskrivninger	130	66	98
229	172	163	+ Tap på utlån/garantier	198	196	263
2.218	1.868	2.139	Tilført fra årets virksomhet	2.545	1.951	2.451
366	1.328	-368	Reduksjon/(økning) øvrige fordringer	-448	898	170
575	835	576	Økning/(reduksjon) annen gjeld	1.192	1.004	387
-8.138	-5.647	-2.534	Reduksjon/(økning) utlån	-3.508	-6.418	-9.059
-1.636	-3.279	-88	Reduksjon/(økning) utlån kredittinstitusjoner	642	-2.614	-860
4.086	955	3.374	Økning/(reduksjon) innskudd kunder	3.025	1.054	4.140
-501	-193	-683	Økning/(reduksjon) innskudd kredittinstitusjoner	-272	500	-393
-533	94	-777	Reduksjon/(økning) sertifikater og obligasjoner	-777	15	-613
-3.563	-4.037	1.638	A) Netto likviditetsendring fra virksomhet	2.400	-3.611	-3.778
-60	-53	-53	Utbetalinger investeringer bygninger/driftsmidler	-147	-103	-126
140	281	-393	Innbetalt kapital tilknyttede selskaper/datterselskaper	-295	545	232
-222	-186	31	Reduksjon/(økning) aksjer og eierinteresser	-513	-836	-47
-141	43	-774	B) Netto likviditetsendring investeringer	-1.522	-394	59
66	466	-17	Økning/(reduksjon) i ansvarlig lånekapital	-14	467	66
-	-	1	Innbetalinger/(utbetalinger) knyttet til eierandelskapital	-15	12	15
-571	-571	-661	Utbetalt utbytte	-661	-571	-571
-322	-322	-373	Gaveutdeling	-373	-322	-322
14	318	-37	Innbetaling/(utbetaling) hybridkapital	-39	317	13
2.087	1.919	261	Økning/(reduksjon) annen langsiktig gjeld	54	1.917	2.088
1.274	1.811	-468	C) Netto likviditetsendringer finansiering	-482	1.820	1.289
-2.430	-2.184	396	A) + B) + C) Netto endringer i likvider i året	396	-2.184	-2.430
3.313	3.313	883	Likviditetsbeholdning per 1.1	883	3.313	3.313
883	1.129	1.279	Likviditetsbeholdning ved utgangen av kvartalet	1.279	1.129	883
-2.430	-2.184	396	Endring	396	-2.184	-2.430

Endring i egenkapital

Morbank (mill. kr)	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital						Sum egenkapital
	Eier- andels- kapital	Over- kurs- fond	Grunn- fonds- kapital	Utjevn- ings- fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Hybrid- kapital	
Egenkapital per 1.1.18	2.597	895	4.831	5.079	893	126	-17	950	15.355
Periodens resultat	-	-	297	526	1.034	29	-	36	1.922
Utvidede resultatposter									
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-2	-	-2
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	12	-	12
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	11	-	11
Totalresultat for perioden	-	-	297	526	1.034	29	11	36	1.933
Transaksjoner med eierne									
Utbetalt utbytte for 2017	-	-	-	-	-571	-	-	-	-571
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-322	-	-	-	-322
Ny hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	1.000	1.000
Tilbakekjøp hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-950	-950
Betalte renter hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-36	-36
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	0	-	-	0	-	-	-	-	0
Andre egenkapitalføringer	-	-	-2	-4	-	-	6	-	0
Sum transaksjoner med eierne	0	-	-2	-4	-893	-	6	14	-879
Egenkapital per 31.12.18	2.597	895	5.126	5.602	1.034	155	-	1.000	16.409

Morbank (mill. kr)	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital						Sum egenkapital
	Eier- andels- kapital	Over- kurs- fond	Grunn- fonds- kapital	Utjevn- ings- fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Hybrid- kapital	
Egenkapital per 1.1.19	2.597	895	5.126	5.602	1.034	155	-	1.000	16.409
Periodens resultat	-	-	-	-	-	-	1.893	-	1.893
Utvidede resultatposter									
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-2	-	-2
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-2	-	-2
Totalresultat for perioden	-	-	-	-	-	-	1.891	-	1.891
Transaksjoner med eierne									
Utbetalt utbytte for 2018	-	-	-	-	-661	-	-	-	-661
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-373	-	-	-	-373
Betalte renter hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-37	-37
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	-0	-	-	-0	-	-	-	-	-0
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	-	-	-	-1	-	-1
Sum transaksjoner med eierne	-0	-	-	-0	-1.034	-	-1	-37	-1.072
Egenkapital per 30.09.19	2.597	895	5.126	5.602	-	155	1.890	963	17.228

Konsern	Kontrollerende eierinteresser									
	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital						Ikke-kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
	Eier-andels-kapital	Over-kurs-fond	Grunn-fonds-kapital	Utjevn-ings-fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital	Hybrid-kapital		
(mill. kr)										
Egenkapital per 1.1.18	2.588	895	4.831	5.072	893	126	1.523	993	565	17.486
Periodens resultat	-	-	297	526	1.034	29	131	37	34	2.090
Utvidede resultatposter										
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-38	-	-	-38
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-2	-	-	-2
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	13	-	-	13
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-27	-	-	-27
Totalresultat for perioden	-	-	297	526	1.034	29	105	37	34	2.063
Transaksjoner med eierne										
Utbetalt utbytte for 2017	-	-	-	-	-571	-	-	-	-	-571
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-322	-	-	-	-	-322
Ny hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	1.000	-	1.000
Tilbakekjøp hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-950	-	-950
Betalte renter hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-37	-	-37
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0	-	-	0	-	-	-	-	-	0
Egne egenkapitalbevis i SB1 Markets*)	4	-	-	0	-	-	11	-	-	15
Andre egenkapitalføringer	-	-	-2	-4	-	-	-5	-	-	-12
Andre transaksjoner tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-24	-	-	-24
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	38	38
Sum transaksjoner med eierne	4	-	-2	-4	-893	-	-19	13	38	-863
Egenkapital per 31.12.18	2.592	895	5.126	5.594	1.034	155	1.608	1.043	637	18.686

*) Beholdning av egne egenkapitalbevis som ledd i SpareBank i Markets' tradingaktivitet

(mill. kr)	Kontrollerende eierinteresser										
	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital							Ikke-kontroll- erende eier- interesser	Sum egenkapital
	Eier-andels-kapital	Over-kurs-fond	Grunn-fonds-kapital	Utjevn-ings-fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital	Hybrid-kapital			
Egenkapital per 1.1.19	2.592	895	5.126	5.594	1.034	155	1.608	1.043	637	18.686	
Periodens resultat	-	-	-	-	-	-	2.173	-	44	2.217	
Utvidede resultatposter											
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-11	-	-	-11	
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-2	-	-	-2	
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-13	-	-	-13	
Totalresultat for perioden	-	-	-	-	-	-	2.160	-	44	2.204	
Transaksjoner med eierne											
Utbetalt utbytte for 2018	-	-	-	-	-661	-	-	-	-	-661	
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-373	-	-	-	-	-373	
Ny hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tilbakekjøp hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Betalte renter hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-39	-	-39	
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	-0	-	-	-0	-	-	-	-	-	-0	
Egne egenkapitalbevis i SB1 Markets*)	-3	-	-	-13	-	-	0	-	-	-15	
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	-	-	-	15	-	-	15	
Andre transaksjoner tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-22	-	-	-22	
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	111	111	
Sum transaksjoner med eierne	-3	-	-	-13	-1.034	-	-7	-39	111	-985	
Egenkapital per 30.09.19	2.590	895	5.126	5.581	-	155	3.761	1.004	792	19.904	

*) Beholdning av egne egenkapitalbevis som ledd i SpareBank 1 Markets' tradingaktivitet

Noter

Innholdsfortegnelse

Note 1 - Regnskapsprinsipper	30
Note 2 - Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	31
Note 3 - Segmentrapportering	32
Note 4 - Kapitaldekning	35
Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring	37
Note 6 - Tap på utlån og garantier	38
Note 7 - Tapsavsetning på utlån og garantier	39
Note 8 - Brutto utlån	42
Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	44
Note 10 - Netto renteinntekter	45
Note 11 - Andre driftskostnader	46
Note 12 - Øvrige eiendeler	47
Note 13 - Annen gjeld	48
Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital	49
Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	50
Note 16 - Likviditetsrisiko	54
Note 17 - Resultat per egenkapitalbevis	55

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Regnskapsprinsipper

SpareBank 1 SMN avlegger kvartalsregnskapet i samsvar med børsforskrift, børsregler og International Financial Reporting Standards (IFRS), godkjent av EU, herunder IAS 34 om delårsrapportering. Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2018. Konsernet har i denne kvartalsrapporten benyttet de samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som i siste årsregnskap med unntak av implementering av IFRS 16, som beskrevet under.

Leieavtaler - IFRS 16

IFRS 16 Leieavtaler angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietaker innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra tidligere prinsipper. I hovedsak er det konsernets ordinære husleieavtaler som blir omfattet av IFRS 16. Diskonteringsrenten som er benyttet utgjør 2 prosent. Bruksrett presenteres i balansen under regnskapslinjen «Varige driftsmidler», mens tilhørende leieforpliktelse presenteres under regnskapslinjen «Annen gjeld».

Det vises også til note 2 i årsregnskapet for 2018 for ytterligere detaljer om implementeringen av IFRS 16. Effektene på regnskapet hittil i 2019 er angitt under. Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

Morbank		Konsern
30.9.19	Rett til bruk eiendel (mill. kr)	30.9.19
374	Balanseført verdi 1. januar 2019	621
24	Tilgang	4
-7	Avgang	-
391	Balanseført verdi 30. september 2019	625
-	Akkumulerte avskrivninger 1. januar 2019	-
37	Avskrivninger i perioden	65
37	Akkumulerte avskrivninger 30. september 2019	65
355	Netto balanseført verdi av rett til bruk eiendel 30. september 2019	560
374	Leieforpliktelse 1. januar 2019	621
25	Nye avtaler i perioden	-
-40	Leiebetalinger i perioden - avdrag	-55
358	Leieforpliktelse 30. september 2019	566
30.9.19	Resultatregnskap	30.9.19
37	Avskrivninger	65
7	Renter	11
44	Sum	75
Effekter IFRS 16		
40	Reduksjon driftskostnader etter IAS 17	55
44	Økning kostnader etter IFRS 16	75
-3	Endringer i resultat før skatt i perioden	- 20

Note 2 - Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimer, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I fjorårets årsregnskap er det redegjort nærmere for vesentlige estimer og forutsetninger i note 3 Kritiske estimer og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Pensjoner

Konsernet har ikke innhentet ny pensjonsberegning per 30. september da det ikke er identifisert forhold som vesentlig endrer pensjonsforpliktelsen. For ytterligere beskrivelse av de ulike pensjonsordningene, se note 24 i årsrapporten for 2018.

Virksomhet holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Investeringene bokføres til virkelig verdi i morbankens regnskap, og klassifiseres som holdt for salg.

Per 3. kv 19 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Virksomhetens resultat	Eierandel
Mavi XV AS konsern	41	0	3	3	0	100 %
Sum holdt for salg	41	0	3	3	0	

Oppkjøp av DeBank

5. februar 2019 kjøpte SpareBank 1 SMN 100 prosent av aksjene i DeBank AS for 40 millioner kroner. Kjøpet medførte en negativ goodwill på 31 millioner kroner som inngår som gevinst i netto resultat fra finansielle instrumenter.

Årsaken til at transaksjonen førte til en gevinst er at virkelig verdi av netto eiendeler var høyere enn kjøpesummen. Allokering av virkelig verdi knyttet til oppkjøpet fordeler seg som følger:

Eiendeler	Virkelig verdi innregnet ved oppkjøp
Utlån	207
Andre eiendeler	14
Sum eiendeler	221
Gjeld	
Innskudd fra kunder	142
Avsetninger	5
Annen gjeld	4
Sum gjeld	151
Netto identifiserbare eiendeler og gjeld	70
Goodwill ved oppkjøpet	-31
Kjøpesum	40

Note 3 - Segmentrapportering

For datterselskapene oppgis tall fra de respektive selskapsregnskapene, mens for tilknyttede og felleskontrollerte selskaper som tas inn etter egenkapitalmetoden oppgis konsernets resultatandel etter skatt samt bokført verdi av investeringen på konsernnivå.

Konsern 30. september 2019

Resultatregnskap (mill. kr)	Privat- marked	Nærings- liv	SB1 Markets	EM 1	SB 1 Finans MN	SB 1 Regnskaps- huset SMN	SB1 Gruppen	BN Bank	Øvrige/ elim	Total
Netto renteinntekter	862	757	-13	-1	231	-1	-	-	156	1.991
Renter av anvendt kapital	153	107	-	-	-	-	-	-	-260	-
Sum renteinntekter	1.015	864	-13	-1	231	-1	-	-	-104	1.991
Netto provisjons- og andre inntekter	597	148	376	418	54	391	-	-	-273	1.711
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	0	9	89	-	-	-	264	79	744	1.185
Sum inntekter	1.612	1.021	452	418	285	390	264	79	367	4.886
Sum driftskostnader	654	307	412	410	137	309	-	-	-151	2.077
Resultat før tap	958	714	39	8	148	81	264	79	518	2.809
Tap på utlån, garantier m.v.	23	140	-	-	33	-	-	-	3	198
Resultat før skatt	936	575	39	8	115	81	264	79	516	2.612
EK avkastning *)	13,7 %	11,8 %								16,0 %
Balanse										
Utlån til kunder	116.882	40.502	-	-	8.710	-	-	-	-714	165.380
Herav solgt til Boligkreditt og Næringskreditt	-40.006	-1.408	-	-	-	-	-	-	0	-41.414
Nedskrivning utlån	-117	-756	-	-	-52	-	-	-	-5	930
Andre eiendeler	214	5.876	3.145	446	22	519	1.603	1.397	30.215	43.438
Sum eiendeler	76.974	44.214	3.145	446	8.680	519	1.603	1.397	29.496	166.475
Innskudd fra og gjeld til kunder	41.674	40.542	-	-	-	-	-	-	1.424	83.641
Annen gjeld og egenkapital	35.300	3.671	3.145	446	8.680	519	1.603	1.397	28.072	82.834
Sum egenkapital og gjeld	76.974	44.214	3.145	446	8.680	519	1.603	1.397	29.496	166.475

Konsern 30. september 2018

	Privat- marked	Nærings- liv	SB1 Markets	SB1 EM 1	SB 1 Finans MN	SB 1 Regnskaps- huset SMN	SB1 Gruppen	BN Bank	Øvrige/ elim	Total
Resultatregnskap (mill. kr)										
Netto renteinntekter	768	730	-11	2	200	-0	-	-	70	1.759
Renter av anvendt kapital	132	98	-	-	-	-	-	-	-229	-
Sum renteinntekter	900	827	-11	2	200	-0	-	-	-160	1.759
Netto provisjons- og andre inntekter	590	150	337	389	46	337	-	-	-215	1.634
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	0	15	75	-	-	-	189	70	313	662
Sum inntekter	1.490	993	401	391	247	336	189	70	-62	4.055
Sum driftskostnader	597	278	380	385	115	280	-	-	-113	1.922
Resultat før tap	893	714	21	6	131	57	189	70	51	2.133
Tap på utlån, garantier m.v.	18	153	-	-	24	-	-	-	0	196
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	874	561	21	6	107	57	189	70	51	1.937
EK avkastning *)	13,1 %	10,8 %								13,3 %
Balanse										
Utlån til kunder	111.207	39.716	-	-	7.546	-	-	-	-644	157.825
Herav solgt til Boligkreditt og Næringskreditt	-37.796	-1.986	-	-	-	-	-	-	-	-39.782
Nedskrivning utlån	-96	-749	-	-	-44	-	-	-	-	-890
Andre eiendeler	123	2.434	3.212	314	16	384	1.469	1.216	33.015	42.184
Sum eiendeler	73.438	39.415	3.212	314	7.519	384	1.469	1.216	32.270	159.337
Innskudd fra og gjeld til kunder	39.879	37.201	-	-	-	-	-	-	450	77.529
Annen gjeld og egenkapital	33.559	1.967	3.212	314	7.519	384	1.469	1.216	32.167	81.808
Sum egenkapital og gjeld	73.438	39.167	3.212	314	7.519	384	1.469	1.216	32.618	159.337

*) Regulatorisk kapital er lagt til grunn ved beregning av anvendt kapital i Privatmarked og Næringsliv. Denne kapitalen er oppgrosset til 15,0 prosent for å være i tråd med bankens kapitalmål per 31. desember 2019

**) Spesifikasjon av netto avkastning på finansielle eiendeler (mill. kr)		30.9.19	30.9.18
Utbytte		14	6
Gevinst/(tap) på aksjer		108	144
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner		22	-81
Gevinst/(tap) på finansielle derivater		92	192
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbokføring		-1	-5
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)		10	23
Gevinst/(tap) på valuta		32	47
Gevinst/(tap) på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets		36	52
Sum verdiendringer finansielle eiendeler		300	370
SpareBank 1 Gruppen		264	189
Gevinst Fremtind Forsikring		460	-
SpareBank 1 Boligkreditt		26	2
SpareBank 1 Næringskreditt		15	10
BN Bank		84	73
SpareBank 1 Kredittkort		13	17
SpareBank 1 Betaling		7	-9
Andre selskaper		2	4
Sum avkastning på eierinteresser		871	286
Sum		1.185	662
Virkelig verdi sikring			
Virkelig verdi-endringer på sikringsinstrumentet		-250	-209
Virkelig verdi-endringer på den sikrede posten henførbart til sikret risiko		249	204
Gevinster el. tap fra sikringsbokføring, netto		-1	-5

Note 4 - Kapitaldekning

SpareBank 1 SMN benytter interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Fra 31. mars 2015 har banken tillatelse til å benytte Avansert IRB for de foretaksporteføljene som tidligere ble rapportert etter grunnleggende IRB-metode.

Per 30. september 2019 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3,0 prosent og den norske motsyklisk kapitalbuffer 2,0 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 12,0 prosent. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 SMN på 1,9 prosent. Totalt minstekrav til ren kjernekapital inklusive pilar 2-kravet er dermed 13,9 prosent.

Motsyklisk kapitalbuffer er varslet økt til 2,5 prosent fra 31. desember 2019. I tillegg er det i et høringsnotat fra Finansdepartementet av 25. juni 2019 foreslått av systemrisikobufferen skal øke til 4,5 prosent med virkning fra 31. desember 2019. Dette samtidig med bortfall av Basel-I gulvet og foreslått innføring av SMB-rabatt. Hvis dette blir innført med virkning fra 31. desember 2019 vil totalt minstekrav til ren kjernekapital inklusive pilar 2-kravet være 15,9 prosent.

Motsyklisk kapitalbuffer beregnes på differensierte satser. For engasjementer i andre land benyttes den motsyklisk kapitalbuffersatsen som er fastsatt av myndighetene i vedkommende land. Dersom landet ikke har fastsatt sats benyttes samme sats som for engasjementer i Norge med mindre Finansdepartementet fastsetter en annen sats. Per 30. september 2019 er morbanken og konsern under unntaksgrensen slik at den norske satsen benyttes på alle aktuelle engasjementer.

Deler av konsernets fondsobligasjoner og ansvarlig lån er utstedt i henhold til gammelt regelverk. Disse har vært gjenstand for nedtrapping med 60 prosent i 2018 og 70 prosent i 2019. Per 30. september 2019 hadde morbanken 450 millioner kroner i fondsobligasjoner som vil være gjenstand for nedtrapping.

Morbank				Konsern		
31.12.18	30.9.18	30.9.19	(mill. kr)	30.9.19	30.9.18	31.12.18
16.409	16.428	17.228	Sum balanseført egenkapital	19.904	18.650	18.686
-1.000	-1.268	-963	Hybridkapital inkludert i egenkapital	-1.004	-1.310	-1.043
-533	-538	-515	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-1.106	-1.059	-1.079
-1.034	-	-	Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-	-	-1.034
-	-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser bokført i annen egenkapital	-792	-623	-637
-	-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	450	371	366
-	-1.649	-1.893	Periodens resultat	-2.217	-1.689	-
-	825	804	Delårsresultat som inngår i kjernekapitalen (50 prosent etter skatt av konsernresultat)	1.128	864	-
-31	-29	-32	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-44	-47	-44
-268	-308	-353	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-383	-316	-286
-	-	-	Verdiendring på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	5	2	5
-163	-163	-185	Fradrag ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-183	-147	-206
13.381	13.298	14.091	Sum ren kjernekapital	15.758	14.697	14.727
1.000	1.000	1.000	Fondsobligasjon	1.384	1.478	1.378
367	367	275	Fondsobligasjon omfattet av overgangsbestemmelser	275	367	367
14.748	14.665	15.367	Sum kjernekapital	17.417	16.542	16.472
Tilleggs kapital utover kjernekapital						
1.750	1.500	1.750	Ansvarlig kapital	2.310	2.118	2.316
96	449	179	Ansvarlig kapital omfattet av overgangsbestemmelser	179	449	96
-140	-140	-141	Fradrag for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-141	-140	-140
1.705	1.809	1.788	Sum tilleggs kapital	2.348	2.427	2.272
16.453	16.473	17.155	Netto ansvarlig kapital	19.765	18.969	18.743

Minimumskrav ansvarlig kapital								
967	951	948	Spesialiserte foretak			1.128	1.107	1.116
1.156	1.173	1.183	Foretak			1.194	1.181	1.163
1.516	1.508	1.518	Massemarked eiendom			2.169	2.070	2.098
90	91	103	Massemarked øvrig			106	94	92
1.062	1.045	1.118	Egenkapitalposisjoner IRB			1	1	1
4.790	4.768	4.870	Sum kredittrisiko IRB			4.597	4.453	4.470
3	2	2	Stater og sentralbanker			2	3	4
87	95	90	Obligasjoner med fortrinnsrett			149	145	124
390	375	435	Institusjoner			301	217	246
-	-	-	Lokale og regionale myndigheter, offentlige foretak			5	10	8
23	30	38	Foretak			237	241	221
73	70	32	Massemarked			532	510	520
12	15	18	Engasjementer med pant i fast eiendom			200	181	215
228	228	236	Egenkapitalposisjoner			371	358	366
57	53	89	Øvrige eiendeler			157	109	107
873	868	939	Sum kredittrisiko Standardmetoden			1.955	1.774	1.810
30	31	25	Gjeldsrisiko			27	33	31
-	-	-	Egenkapitalrisiko			6	24	7
-	-	-	Valutarisiko og oppgjørslisiko			3	3	3
370	370	387	Operasjonell risiko			656	575	575
39	33	35	Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)			130	80	122
-	-	-	Overgangsordning			983	971	1.074
6.102	6.071	6.256	Minimumskrav ansvarlig kapital			8.357	7.913	8.093
76.274	75.887	78.196	Beregningsgrunnlag (RWA)			104.464	98.915	101.168
3.432	3.415	3.519	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 prosent			4.701	4.451	4.553
Bufferkrav								
1.907	1.897	1.955	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent			2.612	2.473	2.529
2.288	2.277	2.346	Systemrisikobuffer, 3,0 prosent			3.134	2.967	3.035
1.525	1.518	1.564	Motsykliskbuffer, 2,0 prosent			2.089	1.978	2.023
5.721	5.692	5.865	Sum bufferkrav til ren kjernekapital			7.835	7.419	7.588
4.228	4.191	4.708	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav			3.222	2.827	2.587
Kapitaldekning								
17,5 %	17,5 %	18,0 %	Ren kjernekapitaldekning			15,1 %	14,9 %	14,6 %
19,3 %	19,3 %	19,7 %	Kjernekapitaldekning			16,7 %	16,7 %	16,3 %
21,6 %	21,7 %	21,9 %	Kapitaldekning			18,9 %	19,2 %	18,5 %
Uvektet kjernekapitalandel								
153.395	150.853	159.426	Balanseposter			228.285	213.761	216.240
7.110	7.629	6.774	Poster utenom balansen			7.939	9.595	9.086
-832	-1.170	-900	Øvrige justeringer			-1.546	-1.729	-1.474
159.673	157.313	165.301	Beregningsgrunnlag for uvektet kjernekapitalandel			234.678	221.628	223.853
14.748	14.665	15.367	Kjernekapital			17.417	16.542	16.472
9,2 %	9,3 %	9,3 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)			7,4 %	7,5 %	7,4 %

Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring

Morbank			(mill. kr)	Konsern		
31.12.18	30.9.18	30.9.19		30.9.19	30.9.18	31.12.18
12.362	12.022	12.772	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	13.130	12.346	12.686
869	978	1.051	Havbruk	1.348	1.317	1.180
3.438	2.827	2.734	Industri og bergverk	3.097	3.158	3.787
2.947	2.823	2.909	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	3.719	3.536	3.661
2.335	2.143	2.213	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.555	2.410	2.621
4.227	4.372	4.678	Sjøfart og offshore	4.678	4.372	4.227
15.107	14.678	14.457	Eiendomsdrift	14.530	14.737	15.168
2.531	2.763	2.443	Forretningsmessig tjenesteyting	2.053	2.463	2.162
4.145	4.062	4.595	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5.459	4.876	4.961
44	11	3	Offentlig forvaltning	14	23	55
1.658	1.923	2.062	Øvrige sektorer	2.026	1.955	1.679
49.663	48.603	49.916	Sum næring	52.609	51.195	52.186
103.537	102.248	107.398	Lønnstakere	112.772	106.631	108.131
153.200	150.851	157.314	Sum utlån inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	165.380	157.825	160.317
38.062	37.669	39.713	Herav Boligkreditt	39.713	37.669	38.062
1.782	2.112	1.701	Herav Næringskreditt	1.701	2.112	1.782
113.356	111.069	115.900	Brutto utlån til kunder	123.967	118.044	120.473
639	785	808	- Tapsavsetning utlån til amortisert kost	865	831	686
58	60	65	- Tapsavsetning utlån til virkelig verdi over totalresultat	65	60	58
112.659	110.225	115.027	Netto utlån til kunder	123.037	117.153	119.728

Note 6 - Tap på utlån og garantier

Morbank	Januar - September			Januar - September			2018		
	2019			2018			2018		
Tap på utlån (mill. kr)	Privatmarked	Næringsliv	Totalt	Privatmarked	Næringsliv	Totalt	Privatmarked	Næringsliv	Totalt
Periodens endring i tapsavsetninger	21	137	157	20	104	124	18	126	144
Mertap ved konstatering	7	4	11	4	50	54	6	86	93
Inngang på tidligere konstaterte utlån, garantier m.v.	-4	-1	-5	-6	-1	-7	-7	-1	-8
Sum tap på utlån og garantier	24	140	163	18	153	172	17	212	229

Konsern	Januar - September			Januar - September			2018		
	2019			2018			2018		
Tap på utlån (mill. kr)	Privatmarked	Næringsliv	Totalt	Privatmarked	Næringsliv	Totalt	Privatmarked	Næringsliv	Totalt
Periodens endring i tapsavsetninger	24	141	165	24	104	128	23	127	150
Mertap ved konstatering	28	11	39	24	57	81	30	98	127
Inngang på tidligere konstaterte utlån, garantier m.v.	-4	-2	-6	-12	-1	-13	-13	-1	-15
Sum tap på utlån og garantier	47	150	198	37	159	196	40	223	263

Note 7 - Tapsavsetning på utlån og garantier

Morbank (mill. kr)	1.1.19	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	30.9.19
Utlån til amortisert kost Næringsliv	742	137	-5	874
Utlån til amortisert kost Privatmarked	45	14	-5	54
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	75	4	-	79
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Næringsliv	-	1	-	1
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	862	156	-10	1.008
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	697	186	-10	873
Annen gjeld - avsetninger	148	-28	-	120
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	17	-2	-	15

Morbank (mill. kr)	1.1.18	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	30.9.18
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.017	-153	-	864
Utlån til amortisert kost Privatmarked	32	5	-	37
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	65	12	-1	76
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.114	-136	-1	975
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.027	-181	-1	845
Annen gjeld - avsetninger	68	46	-	115
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	18	-2	-	17

Morbank (mill. kr)	1.1.18	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.18
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.017	125	-400	742
Utlån til amortisert kost Privatmarked	32	28	-15	45
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	65	10	-	75
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.114	163	-415	862
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.027	86	-415	697
Annen gjeld - avsetninger	68	80	-	148
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	18	-2	-	17

Konsern (mill. kr)	1.1.19	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	30.9.19
Utlån til amortisert kost Næringsliv	766	145	-7	905
Utlån til amortisert kost Privatmarked	68	18	-5	80
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	75	4	-	79
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Næringsliv	-	1	-	1
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	909	167	-12	1.065
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	744	197	-12	930
Annen gjeld - avsetninger	148	-28	-	120
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	17	-2	-	15

Konsern (mill. kr)	1.1.18	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	30.9.18
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.037	-153	2	886
Utlån til amortisert kost Privatmarked	52	7	-	59
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	65	12	-1	76
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.154	-134	1	1.020
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.068	-181	1	889
Annen gjeld - avsetninger	68	46	-	115
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	18	-2	-	17

Konsern (mill. kr)	1.1.18	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.18
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.041	128	-402	766
Utlån til amortisert kost Privatmarked	49	34	-15	68
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	65	10	-	75
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.155	171	-417	909
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.068	93	-417	744
Annen gjeld - avsetninger	68	80	-	148
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	18	-2	-	17

Avsetning til tap på utlån	Januar - September 2019				Januar - September 2018				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Morbank (mill. kr)												
Inngående balanse	91	210	413	714	83	207	754	1.044	83	207	754	1.044
Avsetning til tap												
Overført til (fra) Trinn 1	28	-28	-0	-	26	-26	0	-	30	-30	0	-
Overført til (fra) Trinn 2	-5	5	-0	-	-6	6	0	-	-5	5	0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-3	4	-	0	-2	2	-	0	-2	3	-
Netto ny måling av tap	-32	79	161	208	-32	46	-190	-176	-31	32	75	76
Nye utstedte eller kjøpte utlån	28	22	1	51	31	36	0	68	49	90	1	139
Utlån som har blitt fraregnet	-25	-49	-1	-75	-21	-50	-3	-74	-34	-92	-4	-130
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-10	-10	-	-	-	-	-	-	-415	-415
Utgående balanse	86	236	566	888	80	217	563	861	91	210	413	714

Avsetning til tap på garantier og ubenyttede kreditter	Januar - September 2019				Januar - September 2018				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Morbank (mill. kr)												
Inngående balanse	11	47	90	148	13	49	7	70	13	49	7	70
Avsetning til tap												
Overført til (fra) Trinn 1	3	-3	-0	-	2	-2	-0	-	2	-2	-0	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-	-1	1	-0	-	-1	1	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-0	0	-	-0	-0	0	-	-0	-0	0	-
Netto ny måling av tap	-5	7	-14	-12	-5	16	40	51	-3	12	83	92
Nye utstedte eller kjøpte utlån	5	1	0	6	5	7	0	12	6	3	0	9
Utlån som har blitt fraregnet	-3	-19	-0	-22	-4	-14	-0	-18	-6	-17	-0	-23
Utgående balanse	10	34	76	120	10	57	47	115	11	47	90	148

Avsetning til tap på utlån	Januar - September 2019				Januar - September 2018				2018			
	Trinn	Trinn	Trinn	Total	Trinn	Trinn	Trinn	Total	Trinn	Trinn	Trinn	Total
	1	2	3		1	2	3		1	2	3	
Konsern (mill. kr)												
Inngående balanse	102	223	436	761	93	219	773	1.084	93	218	775	1.085
Avsetning til tap												
Overført til (fra) Trinn 1	31	- 30	- 1	-	25	- 24	- 1	-	32	- 31	- 0	-
Overført til (fra) trinn 2	- 6	7	- 1	-	- 6	5	1	-	- 6	7	- 0	-
Overført til (fra) trinn 3	- 0	- 5	5	-	- 1	- 3	4	-	- 0	- 3	4	-
Netto ny måling av tap	- 35	82	169	216	- 35	49	- 185	- 171	- 34	35	83	85
Nye utstedte eller kjøpte utlån	33	26	4	63	34	39	1	74	53	93	3	149
Utlån som har blitt fraregnet	- 26	- 51	- 6	- 83	- 22	- 52	- 9	- 83	- 36	- 94	- 11	- 140
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	- 12	- 12	-	-	-	-	-	-	- 417	- 417
Utgående balanse	99	252	594	945	88	233	584	905	102	224	436	761

Avsetning til tap på garantier og ubenyttede kreditter	Januar - September 2019				Januar - September 2018				2018			
	Trinn	Trinn	Trinn	Total	Trinn	Trinn	Trinn	Total	Trinn	Trinn	Trinn	Total
	1	2	3		1	2	3		1	2	3	
Konsern (mill. kr)												
Inngående balanse	11	47	90	148	13	49	7	70	13	49	7	70
Avsetning til tap												
Overført til (fra) Trinn 1	3	-3	-0	-	2	-2	-0	-	2	-2	-0	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-	-1	1	-0	-	-1	1	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-0	0	-	-0	-0	0	-	-0	-0	0	-
Netto ny måling av tap	-5	7	-14	-12	-5	16	40	51	-3	12	83	92
Nye utstedte eller kjøpte utlån	5	1	0	6	5	7	0	12	6	3	0	9
Utlån som har blitt fraregnet	-3	-19	-0	-22	-4	-14	-0	-18	-6	-17	-0	-23
Utgående balanse	10	34	76	120	10	57	47	115	11	47	90	148

Note 8 - Brutto utlån

Morbank	Utlån gjenstand for nedskrivning			Utlån til virkelig verdi over resultat	Total
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Brutto utlån -Totalt					
Balanse 1. januar 2019	97.458	9.888	1.543	4.467	113.356
Overført til Trinn 1	2.402	-2.373	-28	-	-
Overført til Trinn 2	-2.560	2.601	-40	-	-
Overført til Trinn 3	-61	-364	425	-	-
Netto økning / (reduksjon) saldo eksisterende utlån	-2.256	-43	-39	-84	-2.422
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	41.405	829	352	836	43.422
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-35.528	-2.242	-257	-428	-38.455
Balanse 30. september 2019	100.859	8.295	1.955	4.791	115.900

Morbank	Utlån gjenstand for nedskrivning			Utlån til virkelig verdi over resultat	Total
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Brutto utlån -Totalt					
Balanse 1. januar 2018	91.074	9.931	1.560	3.278	105.843
Overført til Trinn 1	1.882	-1.866	-16	-	-
Overført til Trinn 2	-3.285	3.307	-22	-	-
Overført til Trinn 3	-58	-320	378	-	-
Netto økning / (reduksjon) saldo eksisterende utlån	-5.288	-168	-6	0	-5.462
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	37.724	1.534	97	1.627	40.981
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-26.571	-2.388	-440	-893	-30.292
Balanse 30. september 2018	95.478	10.029	1.551	4.013	111.071

Morbank	Utlån gjenstand for nedskrivning			Utlån til virkelig verdi over resultat	Total
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Brutto utlån -Totalt (mill. kr)					
Balanse 1. januar 2018	91.074	9.931	1.560	3.278	105.843
Overført til Trinn 1	2.230	-2.230	-	-	-
Overført til Trinn 2	-2.637	2.644	-7	-	-
Overført til Trinn 3	-458	-31	489	-	-
Netto økning / (reduksjon) saldo eksisterende utlån	-5.487	-65	11	-148	-5.689
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	46.099	2.067	72	2.269	50.507
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-33.363	-2.428	-581	-933	-37.305
Balanse 31. desember 2018	97.458	9.888	1.543	4.467	113.356

Konsern	Utlån gjenstand for nedskrivning			Utlån til virkelig verdi over resultat	Total
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Brutto utlån -Totalt					
Balanse 1. januar 2019	103.493	10.829	1.683	4.467	120.473
Overført til Trinn 1	2.667	-2.632	-34	-	-
Overført til Trinn 2	-3.142	3.194	-52	-	-
Overført til Trinn 3	-101	-412	513	-	-
Netto økning / (reduksjon) saldo eksisterende utlån	-3.109	-221	-60	-84	-3.473
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	44.236	1.066	373	836	46.511
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-36.422	-2.394	-299	-428	-39.543
Balanse 30. september 2019	107.623	9.430	2.123	4.791	123.967

Konsern	Utlån gjenstand for nedskrivning			Utlån til virkelig verdi over resultat	Total
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Brutto utlån -Totalt					
Balanse 1. januar 2018	96.286	10.855	1.652	3.278	112.071
Overført til Trinn 1	2.044	-2.026	-18	-	-
Overført til Trinn 2	-3.770	3.802	-32	-	-
Overført til Trinn 3	-78	-352	430	-	-
Netto økning / (reduksjon) saldo eksisterende utlån	-5.817	-294	-13	-	-6.124
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	39.744	1.705	105	1.627	43.180
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-27.243	-2.472	-476	-893	-31.084
Balanse 30. september 2018	101.166	11.217	1.649	4.013	118.044

Konsern	Utlån gjenstand for nedskrivning			Utlån til virkelig verdi over resultat	Total
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Brutto utlån -Totalt (mill. kr)					
Balanse 1. januar 2018	96.286	10.855	1.652	3.278	112.071
Overført til Trinn 1	2.439	-2.391	-48	-	-
Overført til Trinn 2	-2.957	2.970	-13	-	-
Overført til Trinn 3	-464	-71	536	-	-
Netto økning / (reduksjon) saldo eksisterende utlån	-6.397	-260	89	-148	-6.716
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	48.841	2.283	89	2.269	53.483
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-34.253	-2.556	-622	-933	-38.365
Balanse 31. desember 2018	103.494	10.829	1.682	4.467	120.473

Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

Morbank			(mill. kr)	Konsern		
31.12.18	30.9.18	30.9.19		30.9.19	30.9.18	31.12.18
3.066	2.965	3.074	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	3.074	2.965	3.066
742	689	713	Havbruk	713	689	742
1.696	1.627	1.399	Industri og bergverk	1.399	1.627	1.696
3.541	2.523	3.063	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	3.063	2.523	3.541
4.663	3.983	3.589	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3.589	3.983	4.663
996	1.079	1.088	Sjøfart og offshore	1.088	1.079	996
4.949	5.705	5.622	Eiendomsdrift	5.319	5.403	4.644
6.883	6.507	7.449	Forretningsmessig tjenesteyting	7.449	6.507	6.883
6.572	6.036	8.020	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	7.442	5.676	6.210
12.202	11.008	11.595	Offentlig forvaltning	11.595	11.008	12.202
3.083	2.562	3.869	Øvrige sektorer	3.567	2.436	2.917
48.393	44.684	49.479	Sum næring	48.298	43.897	47.561
33.055	33.633	35.343	Lønnstakere	35.343	33.633	33.055
81.448	78.317	84.822	Sum innskudd	83.641	77.529	80.615

Note 10 - Netto renteinntekter

Morbank			Konsern		
Januar - September			Januar - September		
2018	2018	2019 (mill. kr)	2019	2018	2018
Renteinntekter					
166	121	178	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (amortisert kost)	77	45 62
1.641	1.213	1.267	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (amortisert kost)	1.620	1.334 2.042
1.528	1.117	1.296	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi over andre inntekter og kostnader)	1.314	1.288 1.528
106	76	100	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi over resultatet)	100	76 106
295	214	264	Renter og lign. inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer (virkelig verdi over resultatet)	261	211 291
-	0	-	Andre renteinntekter	20	21 28
3.736	2.741	3.105	Sum renteinntekter	3.392	2.975 4.057
Rentekostnader					
142	104	121	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	134	113 154
749	546	732	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	716	537 734
615	458	411	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	412	458 615
84	59	64	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	65	61 86
-	0	7	Andre rentekostnader	25	11 15
50	38	49	Avgift Sparebankenes sikringsfond	49	38 50
1.640	1.205	1.384	Rentekostnader og lignende kostnader	1.401	1.217 1.655
2.096	1.536	1.721	Netto renteinntekter	1.991	1.759 2.403

Note 11 - Andre driftskostnader

Morbank				Konsern		
Januar - September				Januar - September		
2018	2018	2019	(mill. kr)	2019	2018	2018
217	158	181	IT-kostnader	251	215	293
12	9	15	Porto og verditransport	19	12	17
53	34	46	Markedsføring	78	76	106
66	47	83	Ordinære avskrivninger	130	66	99
108	79	31	Driftskostnader faste eiendommer	40	112	153
93	71	89	Kjøpte tjenester	127	101	151
134	88	99	Øvrige driftskostnader	143	147	221
685	487	543	Sum driftskostnader	789	729	1.040

Note 12 - Øvrige eiendeler

Morbank			(mill. kr)	Konsern		
31.12.18	30.9.18	30.9.19		30.9.19	30.9.18	31.12.18
-	-	-	Utsatt skattefordel	182	155	175
97	104	89	Varige driftsmidler	231	244	234
-	-	355	Bruksrett eiendom	560	-	-
67	83	78	Opptjente ikke motatte inntekter	123	116	86
7	465	467	Fordringer verdipapirer	848	1.108	277
179	158	179	Pensjonsmidler	179	171	179
384	217	276	Andre eiendeler	636	607	737
733	1.026	1.444	Sum øvrige eiendeler	2.760	2.401	1.687

Note 13 - Annen gjeld

Morbank			(mill. kr)	Konsern		
31.12.18	30.9.18	30.9.19		30.9.19	30.9.18	31.12.18
84	21	84	Utsatt skatt	148	85	147
389	419	394	Betalbar skatt	476	460	448
10	9	10	Formuesskatt	10	9	10
30	14	58	Tidsavgrensninger	472	342	413
115	127	143	Avsetninger	143	127	115
148	115	120	Tapsavsetninger garantier og ubenyttede kreditter	120	115	148
21	24	21	Pensjonsforpliktelser	21	24	21
-	-	358	Leieforpliktelse	566	-	-
97	69	29	Trasseringsgjeld	29	69	97
11	15	7	Leverandørgjeld	45	84	66
699	998	358	Gjeld verdipapirer	614	1.477	809
-	-	-	Egenkapitalinstrumenter	26	71	31
288	343	562	Annen gjeld	668	401	366
1.892	2.155	2.144	Sum annen gjeld	3.339	3.264	2.670

Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Konsern

Endring i verdipapirgjeld (mill. kr)	31.12.18	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	30.09.19
Sertifikatgjeld, nominell verdi	391	-	385	-7	-
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	43.463	6.230	4.640	-740	44.313
Verdijusteringer	158	-	-	232	390
Påløpte renter	256	-	-	-70	187
Totalt	44.269	6.230	5.025	-585	44.889

Endring i ansvarlig lånekapital (mill. kr)	31.12.18	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	30.09.19
Ordinære ansvarlig lånekapital, nominell verdi	1.793	-	-	-	1.793
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	450	1	1	-	450
Verdijusteringer	13	-	-	-8	4
Påløpte renter	12	-	-	-5	7
Totalt	2.268	1	1	-14	2.254

Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer.

Nivå 1: Verdssettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer og statskassaveksler.

Nivå 2: Verdssettelse basert på observerbare markedsdata

Nivå 2 består av instrumenter som verdssettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder.

Nivå 3: Verdssettelse basert på annet enn observerbare data

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2 benyttes verdssettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 30. september 2019:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	3	4.049	-	4.052
- Obligasjoner og sertifikater	2.292	18.833	-	21.125
- Egenkapitalinstrumenter	1.936	55	395	2.386
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	4.749	4.792
Finansielle eiendeler virkelig verdi over utvidet resultat				
- Utlån til kunder	-	-	67.516	67.516
Sum eiendeler	4.231	22.980	72.660	99.871
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	4	3.501	-	3.505
- Egenkapitalinstrumenter	26	-	-	26
Sum forpliktelser	30	3.501	-	3.532

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 30. september 2018:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	4	2.681	-	2.686
- Obligasjoner og sertifikater	2.980	16.741	-	19.721
- Egenkapitalinstrumenter	2.037	79	546	2.662
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	3.970	4.013
Finansielle eiendeler virkelig verdi over utvidet resultat				
- Utlån til kunder	-	-	60.894	60.894
Sum eiendeler	5.021	19.544	65.410	89.975
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	16	2.990	-	3.005
- Egenkapitalinstrumenter	70	1	-	71
Sum forpliktelser	86	2.991	-	3.077

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2018:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	1	4.117	-	4.119
- Obligasjoner og sertifikater	2.786	17.563	-	20.348
- Egenkapitalinstrumenter	1.195	128	550	1.873
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	4.425	4.467
Finansielle eiendeler virkelig verdi over utvidet resultat				
- Utlån til kunder	-	-	61.295	61.295
Sum eiendeler	3.982	21.850	66.269	92.102
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	4	2.977	-	2.982
- Egenkapitalinstrumenter	31	-	-	31
Sum forpliktelser	36	2.977	-	3.013

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 30. september 2019:

(mill. kr)	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Fastrentelån	Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	Sum
Inngående balanse 1.1.19	550	4.425	61.294	66.269
Tilgang	21	851	33.536	34.408
Fraregning	-231	-529	-27.314	-28.074
Nedskrivning forventet tap på utlån	-	-	-2	-2
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	55	2	2	59
Utgående balanse 30.09.19	395	4.749	67.516	72.660

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 30. september 2018:

(mill. kr)	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Fastrentelån	Utlån til virkelig verdi over totalresultatet	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over sultatet	Sum
Utgående balanse 31.12.17	419	3.236	-	66	3.722
Implementering IFRS 9	66	-	56.743	-66	56.743
Inngående balanse 1.1.18	486	3.236	56.743	-	60.464
Tilgang	54	1.632	20.470	-	22.155
Avhending	-13	-893	-16.318	-	-17.224
Nedskrivning forventet tap på utlån	-	-	-2	-	-2
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	19	-5	2	-	17
Utgående balanse 30.09.18	546	3.970	60.894	-	65.410

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2018:

(mill. kr)	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Fastrentelån	Utlån til virkelig verdi over utvidet resultatet	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultatet	Sum
Utgående balanse 31.12.17	419	3.236	-	66	3.722
Implementering IFRS 9	66	-	56.743	-66	56.743
Inngående balanse 1.1.18	486	3.236	56.743	-	60.464
Tilgang	76	2.269	18.147	-	20.492
Avhending	-20	-1.079	-13.596	-	-14.694
Nedskrivning forventet tap på utlån	-	-	-2	-	-2
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	8	-2	2	-	8
Utgående balanse 31.12.18	550	4.425	61.294	-	66.269

Metode for verdsettelse

Verdsettelsesmetodene som benyttes er tilpasset til hvert finansielle instrument, og har som formål å benytte mest mulig av informasjonen som er tilgjengelig i markedet.

Metode for verdsettelse av finansielle instrumenter i nivå 2 og 3 er beskrevet i det følgende:

Fastrenteutlån til kunder (nivå 3)

Utlånene består i hovedsak av fastrenteutlån i norske kroner. Verdien av fastrenteutlånene fastsettes ved at avtalte rentestruer neddiskonteres over løpetiden med en diskonteringsfaktor som er justert for marginkrav. Ved beregning av sensitivitet, er diskonteringsfaktor økt med 10 punkter.

Utlån til virkelig verdi over totalresultatet (nivå 3)

Boliglån med flytende rente klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over totalresultat blir verdsatt basert på pålydende saldo og forventet tap. Utlån uten vesentlig kredittrisikoforverring etter første gangs balanseføring har estimert virkelig verdi lik pålydende saldo. For utlån med en vesentlig økning i kredittrisiko etter innvilgelse eller objektive bevis for tap, beregnes forventet tap over instrumentenes levetid på linje med tapsnedskrivning av utlån til amortisert kost. Estimert virkelig verdi settes lik saldo fratrasket beregnet forventet livstidstap. Dersom man doubler worst case scenarioets sannsynlighet i tapsmodellen, medfører det en reduksjon i virkelig verdi på 5 millioner kroner.

Sertifikater og obligasjoner (nivå 2 og 3)

Verdivurderingen i nivå 2 baseres i hovedsak på observerbar markedsinformasjon i form av rentekurver, valutakurser og kredittmarginer til den enkelte kreditt og obligasjonens eller sertifikatets karakteristika. For papirer vurdert under nivå 3 baseres verdsettelsen på indikative priser fra tredjepart eller sammenlignbare papirer.

Aksjer (nivå 3)

Aksjer som er klassifisert i nivå 3 omfatter i det vesentligste investeringer i unoterte aksjer. Disse omfatter blant annet 276 millioner kroner i Private Equity-investeringer, eiendomsfond, hedgefond og unoterte aksjer gjennom selskapet SpareBank 1 SMN Invest AS. Verdsettelsene er i all hovedsak basert på rapportering fra forvaltere av fondene, som benytter kontantstrømbaserte modeller eller multipler ved fastsettelse av virkelig verdi. Konsernet har ikke full tilgang til informasjon om alle elementene i disse verdsettelsene og har derfor ikke grunnlag for å fastsette alternative forutsetninger.

Finansielle derivater (nivå 2)

Finansielle derivater i nivå 2 omfatter i hovedsak valutaterminer og rente- og valutaswapper. Verdsettelsen er basert på observerbare rentekurver. I tillegg omfatter posten derivater knyttet til FRAer. Disse er verdsatt med utgangspunkt i observerbare priser i markedet. Derivater klassifisert i nivå 2 omfatter også aksjederivater knyttet til Markets' market-making aktiviteter. Hoveddelen av disse derivatene er knyttet opp mot de mest omsatte aksjene på Oslo Børs, og verdsettelsen baseres på kursutviklingen på den aktuelle/underliggende aksjen og observerbar eller beregnet volatilitet.

Sensitivitetsanalyse, nivå 3 pr 30. september 2019:

(mill. kr)	Balanseført verdi	Effekt av mulige alternative forutsetninger
Fastrentelån	4.749	-12
Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet *	395	-
Utlån til virkelig verdi over totalresultatet	67.516	-5

* Som beskrevet over er ikke informasjon for å foreta alternative beregninger tilgjengelig

Note 16 - Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller finansiere økninger i eiendeler uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger. Styringen av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir revidert og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets konservative risikoprofil.

Konsernet reduserer sin likviditetsrisiko gjennom retningslinjer og rammer for å oppnå en diversifisert balanse, både på aktiva- og passivasiden. Det er utarbeidet beredskapsplaner både for konsernet og SpareBank 1-alliansen for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige kapitalmarkeder. Det kjøres månedlig stresstesting på bankens likviditetssituasjon med ulike løpetider og krisescenarier; bankspesifikk, for finansmarkedet generelt eller en kombinasjon av interne og eksterne forhold. Konsernet har som mål å kunne overleve i tolv måneder uten tilgang på ny finansiering samtidig som boligpriser faller med 30 prosent. Banken skal i samme periode tilfredsstille minstekrav til LCR.

Gjennomsnittlig restløpetid for gjeld stiftet ved utstedelser av verdipapirer er på 3,6 år ved utgangen av tredje kvartal 2019. Samlet LCR for konsernet var 181 prosent ved utgangen av tredje kvartal 2019 og gjennomsnittlig samlet LCR var 168 prosent for kvartalet. LCR i norske kroner og euro var henholdsvis 166 og 279 prosent ved utgangen av kvartalet.

Note 17 - Resultat per egenkapitalbevis

Egenkapitalbeviserens andel av resultatet er beregnet som resultat etter skatt fordelt i forhold til gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i regnskapsåret. Det foreligger ikke opsjonsavtaler knyttet til egenkapitalbevisene slik at utvannet resultatet er overensstemmende med resultat pr. egenkapitalbevis.

(mill. kr)	Januar - September		2018
	2019	2018	
Grunnlag resultat som fordeles mellom EK-bevisiere og grunnfondskapital 1)	2.134	1.632	2.018
Resultat til egenkapitalbevisiere, fordelt etter egenkapitalbevisbrøk 2)	1.365	1.044	1.291
Gjennomsnittlig antall utstedte egenkapitalbevis fratrukket egne bevis	129.544.464	129.358.825	129.411.807
Resultat per egenkapitalbevis	10,54	8,07	9,97

1) Korrigert resultat	Januar - September		2018
	2019	2018	
Konsernets resultat i perioden	2.217	1.689	2.090
- ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens resultat	-44	-29	-34
- korrigert for renter på hybridkapital ført direkte mot EK	-39	-28	-37
Korrigert resultat i perioden	2.134	1.632	2.018

2) Beregning av egenkapitalbevisbrøk (morbank) (mill. kr)	30.9.19	30.9.18	31.12.18
Eierandelskapital	2.597	2.597	2.597
Uttevningfond	5.602	5.079	5.602
Overkursfond	895	895	895
Fond for urealiserte gevinster	99	81	99
Annen egenkapital	-2	-12	-
A. Sum egenkapitalbeviserens kapital	9.191	8.640	9.193
Grunnfondskapital	5.126	4.831	5.126
Fond for urealiserte gevinster	56	45	56
Annen egenkapital	-1	-7	-
B. Sum grunnfondskapital	5.181	4.870	5.182
Avsetning gaver	-	-	373
Avsatt utbytte	-	-	661
Egenkapital ekskl. hybridkapital	14.372	13.510	15.409
Egenkapitalbevisbrøk A/(A+B)	64,0 %	64,0 %	64,0%
Egenkapitalbevisbrøk til disponering	64,0 %	64,0 %	64,0%

Resultater fra kvartalsregnskapene

Konsern (mill. kr)	3. kv 2019	2. kv 2019	1. kv 2019	4. kv 2018	3. kv 2018	2. kv 2018	1. kv 2018	4. kv 2017	3. kv 2017
Renteinntekter	1.190	1.127	1.075	1.082	1.025	989	962	989	959
Rentekostnader	512	463	426	438	414	408	394	400	389
Netto renteinntekter	678	664	649	644	610	581	568	589	570
Provisjonsinntekter	374	363	329	343	344	361	339	372	360
Provisjonskostnader	55	51	40	42	45	45	36	49	46
Andre driftsinntekter	235	294	262	242	186	291	239	206	168
Netto provisjons- og andre inntekter	554	606	551	543	486	607	542	529	482
Utbytte	1	11	2	2	0	4	2	0	1
Netto resultat fra eierinteresser	85	231	555	130	105	102	79	147	126
Netto resultat fra finansielle instrumenter	35	95	169	-37	77	195	99	108	108
Netto avk. på finansielle investeringer	121	336	727	95	182	300	180	256	235
Sum inntekter	1.353	1.607	1.926	1.282	1.277	1.488	1.290	1.374	1.287
Personalkostnader	404	438	447	391	376	413	403	362	357
Andre driftskostnader	269	263	257	311	240	248	241	255	225
Sum driftskostnader	673	701	704	701	616	661	645	618	582
Resultat før tap	680	907	1.223	580	661	827	645	756	705
Tap på utlån, garantier m.v.	71	59	67	67	69	78	48	78	88
Resultat før skatt	609	848	1.155	513	592	748	596	678	617
Skattekostnad	121	165	109	104	119	156	131	122	118
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	-0	0	0	-8	6	150	1	-4	-0
Periodens resultat	488	683	1.046	401	480	743	466	553	500

Nøkkeltall fra kvartalsregnskapene

Konsern (mill. kr)	3. kv 2019	2. kv 2019	1. kv 2019	4. kv 2018	3. kv 2018	2. kv 2018	1. kv 2018	4. kv 2017	3. kv 2017
Lønnsomhet									
Egenkapitalavkastning per kvartal ¹⁾	10,2%	14,9%	23,3%	9,0%	11,1%	17,9%	11,2%	13,4%	12,5%
Kostnadsprosent ¹⁾	50 %	44 %	37 %	55 %	48 %	44 %	50 %	45 %	45 %
Balansetall fra kvartalsregnskapene									
Utlån til kunder (brutto)	123.967	121.895	120.100	120.473	118.044	115.787	113.174	112.071	110.695
Brutto utlån til kunder inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	165.380	163.627	161.091	160.317	157.825	154.790	151.065	148.784	147.146
Innskudd fra kunder	83.641	86.553	81.111	80.615	77.529	80.343	75.937	76.476	73.086
Forvaltningskapital	166.475	167.289	164.641	160.704	159.337	159.584	152.083	153.254	146.913
Kvartalets gjennomsnittlige forvaltningskapital	166.882	165.965	162.673	160.021	159.460	155.833	152.668	150.083	148.181
Utlånsvekst inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt siste 12 mnd ¹⁾	6,8 %	5,7 %	6,6 %	7,8 %	7,3 %	7,6 %	7,9 %	8,2 %	9,4 %
Innskuddsvekst siste 12 mnd	4,1 %	7,7 %	6,8 %	5,4 %	6,1 %	6,3 %	8,2 %	13,9 %	10,3 %
Tap og mislighold i % av brutto utlån inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt									
Tapsprosent utlån, annualisert ¹⁾	0,17 %	0,14 %	0,17 %	0,17 %	0,18 %	0,20 %	0,13 %	0,22 %	0,24 %
Misligholdte eng. i % av brutto utlån ¹⁾	0,26 %	0,22 %	0,18 %	0,19 %	0,18 %	0,18 %	0,19 %	0,19 %	0,18 %
Andre tapsutsatte eng. i % av brutto utlån ¹⁾	1,03 %	1,00 %	0,99 %	0,86 %	0,86 %	0,95 %	0,90 %	0,80 %	0,83 %
Soliditet									
Ren kjernekapitaldekningsprosent	15,1 %	15,0 %	14,8 %	14,6 %	14,9 %	15,0 %	14,6 %	14,6 %	14,6 %
Kjernekapitalprosent	16,7 %	16,6 %	16,4 %	16,3 %	16,7 %	17,0 %	16,3 %	16,6 %	16,6 %
Kapitaldekningsprosent	18,9 %	18,8 %	18,6 %	18,5 %	19,2 %	19,0 %	18,2 %	18,6 %	19,0 %
Kjernekapital	17.417	17.284	16.775	16.472	16.542	16.488	15.697	15.707	15.718
Netto ansvarlig kapital	19.765	19.634	19.115	18.743	18.969	18.418	17.518	17.629	18.004
Likviditetsdekning (LCR)	181 %	165 %	180 %	183 %	150 %	150 %	162 %	164 %	124 %
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,4 %	7,5 %	7,4 %	7,4 %	7,5 %	7,4 %	7,3 %	7,2 %	7,4 %
Egenkapitalbevis (EKB)									
Børskurs ved utgangen av kvartalet	98,50	97,70	87,40	84,20	90,90	84,50	80,90	82,25	81,25
Antall utstedte bevis (i mill.) ¹⁾	129,48	129,66	129,41	129,62	129,44	129,31	129,38	129,38	129,40
Bokført egenkapital per EKB, i kr ¹⁾	89,36	87,04	83,86	83,87	82,57	80,21	76,53	78,81	79,18
Resultat per EKB, majoritetsandel, i kr per kvartal ¹⁾	2,30	3,21	5,02	1,90	2,32	3,54	2,21	2,63	2,42
Pris / Resultat per EKB (annualisert) ¹⁾	10,69	7,61	4,35	11,05	9,77	5,97	9,16	7,81	8,40
Pris / Bokført egenkapital ¹⁾	1,10	1,12	1,04	1,00	1,10	1,05	1,06	1,04	1,03

¹⁾ Definert som alternative resultatmål, se vedlegg til kvartalsrapporten

Egenkapitalbevis

Kursutvikling sammenlignet med OSEBX and OSEEX

1. oktober 2017 til 30. september 2019

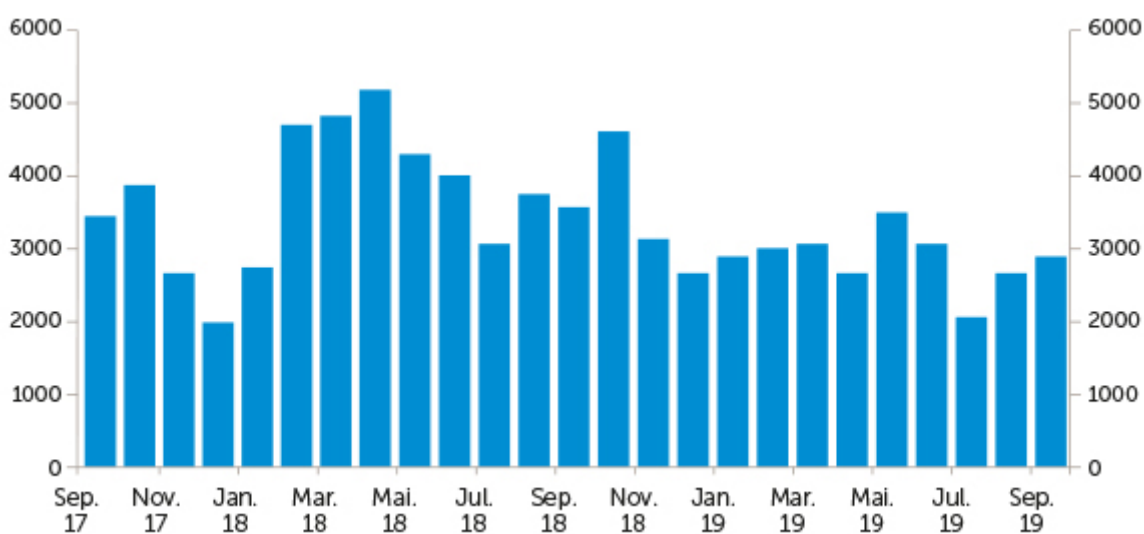

OSEBX = Oslo Stock Exchange Benchmark Index

OSEEX = Oslo Stock Exchange ECC Index

Omsetningsstatistikk

1. oktober 2017 til 30. september 2019

Totalt antall egenkapitalsbevis omsatt, i 1000

20 største eiere	Antall	Andel
VPF Nordea Norge	4.760.884	3,67 %
State Street Bank and Trust CO (nominee)	4.163.455	3,21 %
Sparebankstiftelsen SMN	3.965.391	3,05 %
Odin Norge	3.442.919	2,65 %
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	3.321.149	2,56 %
VPF Alfred Berg Gambak	2.401.892	1,85 %
VPF Pareto Aksje Norge	2.320.692	1,79 %
JPMorgan Chase Bank, N.A., London (nominee)	2.023.423	1,56 %
Morgan Stanley & Co. International	1.985.526	1,53 %
State Street Bank and Trust Comp (nominee)	1.954.086	1,51 %
Forsvarets Personellservice	1.779.246	1,37 %
Pareto Invest AS	1.755.983	1,35 %
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon I	1.537.592	1,18 %
VPF Nordea Kapital	1.449.741	1,12 %
State Street Bank and Trust CO (nominee)	1.436.989	1,11 %
J.P. Morgan Bank Luxembourg S.A. (nominee)	1.382.836	1,07 %
MP Pensjon PK	1.352.771	1,04 %
VPF Nordea Avkastning	1.249.111	0,96 %
VPF Eika Egenkapitalbevis	1.245.315	0,96 %
Handelsbanken Nordiska Småbolagsfond	1.241.359	0,96 %
Sum for de 20 største eiere	44.770.360	34,48 %
Øvrige eiere	85.066.083	65,52 %
Utstedte egenkapitalbevis	129.836.443	100,00 %

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 SMN sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbeviserne en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen (tidligere sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 SMN legger til grunn at om lag halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at om lag halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet utbetales som gaver eller overføres til en stiftelse. Dette forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital.

Revisjonsberetning

Til Styret i SpareBank 1 SMN

Uttalelse vedrørende forenklet revisorkontroll av delårsregnskap

Innledning

Vi har foretatt en forenklet revisorkontroll av vedlagte konsoliderte balanse for SpareBank 1 SMN pr. 30. september 2019 og tilhørende konsoliderte resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for nilmånedersperioden avsluttet denne dato, og av beskrivelsen av regnskapsprinsipper og andre noter. Ledelsen er ansvarlig for utarbeidelsen av delårsregnskapet og at det gir et rettviseende bilde i samsvar med IAS 34 Delårsrapportering. Vår oppgave er å avgi en uttalelse om delårsregnskapet basert på vår forenklete revisorkontroll.

Omfanget av den forenklete revisorkontrollen

Vi har utført vår forenklete revisorkontroll i samsvar med ISRE 2410 *Forenklet revisorkontroll av et delårsregnskap, utført av foretakets valgte revisor*. En forenklet revisorkontroll av delårsregnskapet består i å rette forespørsler, primært til personer med ansvar for økonomi og regnskap, og å gjennomføre analytiske og andre kontrollhandlinger. En forenklet revisorkontroll har et betydelig mindre omfang enn en revisjon utført i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene), og gjør oss følgelig ikke i stand til å oppnå sikkerhet om at vi er blitt oppmerksomme på alle vesentlige forhold som kunne ha blitt avdekket i en revisjon. Vi avgir derfor ikke revisjonsberetning.

Konklusjon

Vi har ved vår forenklete revisorkontroll ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at det vedlagte konsoliderte delårsregnskapet ikke gir et rettviseende bilde av foretakets finansielle stilling per. 30. september 2019 og for resultatet og kontantstrømmene i seks månedersperioden, i samsvar med IAS 34 Delårsrapportering.

Trondheim, 29. oktober 2019
PricewaterhouseCoopers AS

Rune Kenneth S. Lædre
Statsautorisert revisor

PricewaterhouseCoopers AS, Brattørkaia 17 B, Postboks 6365 Torgard, NO-7492 Trondheim
T: 023216, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap